

Projekt realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie
w partnerstwie z Miastem Konin

Człowiek – najlepsza inwestycja

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W KONINIE
WYDZIAŁ SPOŁECZNO – HUMANISTYCZNY**

**Katedra Pedagogiki i Pracy Socjalnej
Katedra Filologii**

**MODELOWY PROGRAM PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ
ZWERYFIKOWANY W REALIZACJI PROJEKTU EFS
„Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele”
w latach 2010 – 2015**

Studia 1. stopnia

Pedagogika – edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna

- edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna z językiem angielskim

Filologia – filologia angielska, filologia germańska

Niniejszy Program został opracowany zgodnie z Ustawą o szkolnictwie wyższym oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela

Program został opracowany przez Zespół w składzie:

Prof. nadzw. dr hab. Jan Grzesiak – przewodniczący (ekspert nauk. – merytoryczny)

Dr Marek Derenowski – mentor

Dr Joanna Chojnacka – Gaertner - mentor

Dr Paweł Trzos – asystent eksperta

Mgr Małgorzata Chybicka – mentor

Mgr Agnieszka Matyba – mentor

Mgr Karolina Rakowicz - mentor

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SPIS TREŚCI

UWAGI WSTĘPNE (<i>Jan Grzesiak</i>)	3
METODOLOGICZNE ZAŁOŻENIA MODELOWANIA PROGRAMU PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ (<i>Jan Grzesiak</i>)	6
PEDAGOGIKA (<i>Jan Grzesiak, Małgorzata Chybicka, Paweł Trzos</i>)	12
Praktyka śródroczna	13
Praktyka śródroczna od roku 2014/2015	22
Praktyka ciągła – wrześniowa (po czwartym semestrze studiów)	29
Praktyka ciągła – dyplomowa (ostatni semestr studiów)	39
FILOLOGIA ANGIELSKA I FILOLOGIA GERMAŃSKA (<i>Marek Derenowski</i>)	49
Instytutowy program praktyk studenckich. Instytut Neofilologii (2010 – 2013)	50
Program pedagogicznych praktyk studenckich. Katedra filologii - język angielski 2013-2016	60
Sylabus praktyki pedagogicznej (<i>Marek Derenowski</i>)	65
BIBLIOGRAFIA - wybrane pozycje (<i>Jan Grzesiak</i>)	70

UWAGI WSTĘPNE

Praktyka pedagogiczna może być pojmowana niejednoznacznie i stąd można traktować ją jako:

- 1) zastosowanie teorii w działaniu, w sytuacjach w otaczającej rzeczywistości – w sensie odwoływania się do wiedzy nabytej w toku kształcenia teoretycznego,
- 2) powtarzanie danej czynności lub ciągu czynności w celu usprawnienia działania,
- 3) biegłość w wykonywaniu pewnych czynności (automatyzacja, rutyna),
- 4) w szczególnym przypadku praktykę można traktować jako formę kształcenia, która ma na celu m.in. weryfikację wiedzy i ćwiczenie umiejętności¹.

Działania pedagogiczne nauczyciela – jako zachowania świadome i ukierunkowane na osiągnięcie celu – wymagają każdorazowo określania ich struktury, czyli wyeksponowania elementów składowych oraz występujących między nimi relacji. Należy przy tym mieć świadomość funkcji wszelkiego działania i jego struktury (cele działania, podmiot, przedmiot, środki, metody, formy organizacyjne, warunki i ich konteksty, a także rzeczywiste efekty jako skutki działania). Tym samym kompetencje nauczyciela można traktować jako jego zdolności do pomnażania efektów kształcenia i wychowywania, przy czym postępowania nauczyciela nie można w całości z góry zalgorytmizować i zdeterminować przez teorię. Z tego właśnie względu, dużego znaczenia nabierają umiejętności nauczycieli w zakresie **poradnictwa**, a także ewaluacji i autoewaluacji, mające wymiary wiedzytwórczy jak i realizacyjny².

Poradnictwo wobec uczniów i innych uczestników procesów edukacyjnych i związana z nią ewaluacja w edukacji, jako swoista analiza wartości, wymaga od nauczycieli nieodzownych kompetencji w dokonywaniu samokontroli, autokorekty, a także kontroli i oceny skuteczności oddziaływań pedagogicznych. Na tej podstawie możliwe i konieczne jest poradnictwo wobec ucznia (lub studenta-praktykanta), która ściśle powiązane jest z refleksyjnością i autoewaluacją nauczyciela.

W procesie edukacji nauczycieli, zarówno nauczyciele akademicy jak i nauczyciele sprawujący opiekę nad praktykantami, stopniowo ograniczają swoją rolę informacyjną (przekazywania wiedzy), a w coraz większym zakresie stają się zarazem organizatorami, diagnostami, terapeutami oraz konsultantami i doradcami. Role instruktora (który przekazując wiedzę, jednocześnie poucza) poddane są transformacji na rzecz stymulatora, który tworząc środowisko edukacyjne, ułatwia w tym środowisku uczenie się podmiotu, przy czym tzw. jednonumutowego menedżera można uznać za wzorcowego współczesnego mentora³.

¹ W. Kojs, *Funkcje teorii w działaniach edukacyjnych nauczyciela i ucznia – szkic analizy zagadnienia*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji nauczycieli*, red. J. Grzesiak, t. 1, Kalisz 2007, s. 59-68.

² J. Grzesiak, *Samoocena ucznia a samoocena nauczyciela*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, t. 7, Kalisz – Konin 2009, s. 402–403; H. Kwiatkowska, *Pedeutologia*, Warszawa 2008, s. 102–110; M. Jabłoński, J. Nawrocki, *Indywidualne style uczenia się a strategie dydaktyczne*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, red. J. Grzesiak, Konin 2007; Z. Pietrasiński, *Wstęp do czynnościowej teorii kształcenia*, w: *Studia nad teorią czynności ludzkich*, red. I. Kurcz, J. Reykowski, Warszawa 1975, s. 196.

³ Por. np. K. Blanchard, M. Miller, *Tajemnice wielkich liderów*, Studio Emka 2008, K. Blanchard, *Przywództwo wyższego stopnia*, PWN, Warszawa 2009.

Pojęcie „mentora”, podobnie jak pojęcie „praktyki”, ma wiele znaczeń przypisywanych w literaturze. Mentor najczęściej jest traktowany jako synonim doświadczonego doradcy, przewodnika, wychowawcy, wcielenie mądrości⁴. W modelu kształcenia opartym na organizowaniu czynności uczenia się (studiowania) oraz na współdziałaniu, role nauczyciela przybierają więc właściwości kompetentnego mentora, czyli jednocześnie opiekuna, przywódcy i doradcy wobec uczącej się jednostki lub grupy, a podstawowa rola nauczyciela pozwala na utożsamianie go z rolą „mentora zmiany”⁵.

Ciąg kolejnych zmian po stronie ucznia staje się skutkiem zespołu czynności nauczycielskich, zwanego często organizowaniem i kierowaniem czynnościami uczenia się⁶. Zmiany odnoszą się nie tylko do przyswajania nowej wiedzy i umiejętności, lecz również do modyfikacji przekonań i sposobów widzenia świata. W procesie tym może występować zjawisko oduczania się, odrzucania i zastępowania starego nowym elementem (np. odrzucanie nieprzydatnych (pseudo)dydaktycznych programów komputerowych, przyuczanie się do nowej technologii 3D albo zmiana zachowań pod wpływem globalizmu⁷. W przestrzeni edukacji nauczycieli, z uwzględnieniem praktyki pedagogicznej, studenci kierunków nauczycielskich coraz częściej spotykają się na co dzień z sytuacjami wymagającymi wprowadzania zmian, które polegają na dostosowywaniu się do warunków o zasięgu lokalnym i nawet szerzej – w wymiarze globalnym.

Dynamiczne role współczesnego nauczyciela sprawiają, że swoim zaangażowaniem i kompetencjami nauczyciel powinien doprowadzać do współtworzenia zmian w edukacji w sensie mikro i w sensie makro. Takie procesy, jak „zmiany od wewnątrz” lub „samorozwój” i „samorealizacja” same w sobie określają niezmiernie istotne znaczenie postawy obejmującej tzw. gotowości do zmiany. Istotą tego podejścia jest stymulowanie zmian ku poprawie jakości pracy szkoły i nauczycieli, co bezpośrednio objawia się wyższą skutecznością procesów kształcenia i wychowania. Dlatego w organizowaniu praktyk pedagogicznych niezwykle istotne dla kadry nauczycielskiej jest wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności kierowania procesami zmiany na co dzień w klasie – w szkole – w środowisku. Przed każdym nauczycielem stawiane jest bardzo odpowiedzialne zadanie, jakim jest sprawowanie funkcji przywódcy (lidera) i zarazem mentora zmiany.

Stąd wywodzi się tytuł koncepcji: „**Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele**” (w skrócie **PPPN**), w której dominującą strategią było jakościowe, a w mniejszym zakresie statystyczne (i schematyczne) traktowanie procesów edukacyjnych i ich rezultatów uzyskiwanych przez poszczególne jednostki jako podmioty edukacji.

⁴ *Wielka encyklopedia*, t. 17, PWN, s. 258.

⁵ Por. J. Grzesiak, *Doradztwo i mentoring w przygotowywaniu studentów do pracy w zawodzie nauczyciela*, w: *Poradnictwo zawodowe w teorii i praktyce*, red. R. Parzęcki, GWSH, Gdańsk 2010, s. 111-120; R. Parzęcki, *Nauczyciel jako lider zmian w edukacji*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji nauczycieli*, t. 2, red. J. Grzesiak, Kalisz 2007, s. 49–54.

⁶ H. Kwiatkowska, *Edukacja nauczycieli. Konteksty – kategorie – praktyki*, Warszawa 1997, s. 12–16; D. Ekiert-Grabowska, D. Oldroyd, *Kierowanie zmianą. Moduł III. Przewodnik dla edukatora*, Program TERM-IAE, Warszawa 1995.

⁷ Zob. np. D. Ekiert-Grabowska, *Współczesne tendencje w kierowaniu zmianą edukacyjną. Antologia II*, PHARE, Program TERM 1996; J. Mastalski, *Samotność globalnego nastolatka*, Kraków 2006.

METODOLOGICZNE ZAŁOŻENIA MODELOWANIA PROGRAMU PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Do podstawowych założeń konceptualizacji autorskiego modelu praktyki pedagogicznej pod nazwą „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele” należą przede wszystkim :

- 1) **zadaniowo – czynnościowe podejście** w kształceniu teoretycznym i praktycznym nauczycieli w myśl idei tzw. *nauczania żywego*⁸,
- 2) **mentoring i poradnictwo w procesie kształtowania kompetencji studentów** przygotowujących do pracy w zawodzie nauczyciela oraz
- 3) **procedury jakościowej ewaluacji** na drodze do ciągłej poprawy jakości edukacji szkolnej oraz edukacji nauczycieli.

Wszystkie spośród wyróżnionych elementów wiążą się z profesjonalnymi, czyli wysokojakościowymi, kompetencjami u wszystkich uczestników procesu edukacji nauczycieli, a szczególnie nauczycieli akademickich, nauczycieli sprawujących funkcje i zadania mentorskie (opiekę nad studentami) no i samych studentów „wtajemniczanych” stopniowo w coraz bardziej bogate zasoby warsztatu nauczyciela⁹. Wobec schematów ukształtowanych w trybie tradycyjnych szablonów wdrażanie nowych założeń wiązało się z nową jakością w rzeczywistym postępowaniu o charakterze dydaktycznym, organizacyjnym i promocyjno – dokumentacyjnym.

Zmiana w edukacji oznacza tyle, że każda zmiana oczekiwana (założona) po stronie ucznia, wymaga od nauczyciela ukierunkowanego i zarazem skutecznego oddziaływania pedagogicznego. W konsekwencji dochodzimy do problematyki zdroworozsądkowego i racjonalnego inicjowania, wprowadzania nowych sposobów działania i utrwalania nowych przyzwyczajzeń (praktyk) na różnych etapach uczenia się i na różnych szczeblach edukacji. Należy w tym miejscu przestrzec przed wprowadzaniem nowości na zasadzie bezkrytycznego infantylizmu dydaktycznego, co zamiast do poprawy jakości i skuteczności dydaktycznej dość często w rzeczywistości prowadzi do anomii¹⁰.

Stąd dużego znaczenia nabiera refleksyjność i kreatywność każdego nauczyciela, a szczególnie nauczyciela pełniącego role mentora nad przebiegiem praktyk pedagogicznych w procesie przygotowywania młodych ludzi do zawodu nauczyciela. Nie można przy tym lekceważyć, zarówno po stronie nauczycieli jak i po stronie studentów, ewentualnej reakcji polegającej na swoistym oporze przeciwko zmianom. Czasem wygodnie jest stosować utarte schematy niezależnie od ich niezadowalającej skuteczności.

W edukacji praktyka wzorowania się na doświadczonym mentorze (liderze) przybiera charakter specyficznego mentoringu i poradnictwa metodycznego. Mentoring i poradnictwo w edukacji, w tym także w edukacji nauczycieli, należy uznawać za taki system (układ), w którym osoba z dużym potencjałem

⁸ J. Grzesiak, *Nauczanie „żywe” i karty pracy we współczesnej szkole*. w: *Edukacja jutra*, tom 2, red. K. Denek, T. Koszczyk, P. Oleśniewicz, Wrocław 2006, s.209 – 217.

⁹ Stąd wywodzi się tytuł koncepcji: „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele” (w skrócie PPPN), w której dominującą strategią było jakościowe, a w mniejszym zakresie statystyczne (i schematyczne) traktowanie procesów edukacyjnych i ich rezultatów uzyskiwanych przez poszczególne jednostki jako podmioty edukacji.

¹⁰ J. Grzesiak, *Rzut oka wstecz*, s. 195–197; W. Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 1995, s. 101; E. Putkiewicz, *Monitorowanie zmian programowych*, w: *Monitorowanie reformy edukacji. Definicje reformy systemu edukacyjnego i sposoby ewaluowania reformy*, red. E. Putkiewicz, M. Zachorska, Warszawa 1999.

intelektualnym, praktycznym doświadczeniem i sukcesami zawodowymi przyjmuje zadanie wprowadzania do zawodu nauczyciela, a także zadania polegające na udzielaniu nieodzownej pomocy w rozwoju początkujących nauczycieli. Proces ten może przybierać różne formy, ale zawsze i wszystko po to, żeby „wcielić się w kogoś”, kto odnosi sukcesy. Tym bardziej wówczas cenne jest „dążenie ku nadążaniu” do osiągnięcia doskonałości i zastosowania czegoś u siebie. Układ doświadczonego mentora-doradcy i próbującego podążać za nim ucznia może też tworzyć się samoistnie. Poznanie indywidualnego stylu pozwala lepiej zrozumieć swoje mocne i słabe strony, a korzyści płynące ze znajomości stylów pracy członków zespołu służą lepszemu rozumieniu siebie i innych oraz być lepiej zrozumianym przez nich¹¹.

Zatem dochodzimy do momentu, w którym należy wyraźnie podkreślić, że mentor jest wyzwaniem dla bardzo odpowiedzialnych i kompetentnych nauczycieli w takich przypadkach, gdy zadania przypisane z tego powodu mają charakter kompleksowy i tym samym są pełnione w dłuższym czasie, a nawet w całym okresie studiów nauczycielskich. Natomiast w przypadkach, w których praktyka pedagogiczna ma charakter wycinkowy (nazywana jest też problemową) i jest odbywana u wytypowanych nauczycieli – często jednorazowo w stosunkowo krótkim czasie (od kilku godzin do niewielu dni), mamy do czynienia z rolami nauczycieli sprowadzającymi się do tzw. opiekunów praktyk. Rozróżniając pojęcia mentora od pojęcia opiekuna praktyki studenckiej, nie należy negować rangi nauczycieli z przypisanymi rolami opiekunów nad praktykantami. Podkreślamy jednak niezwykle role nauczycieli jako mentorów, mentorów zmiany, mentoringu i poradnictwa dydaktycznego w stronę wyższej skuteczności kształcenia teoretycznego i praktycznego w szkole wyższej oraz w szkole stwarzającej warunki studentom do pełnienia ról przyszłych nauczycieli w systemie praktyk pedagogicznych.

Sprawowanie opieki nad studentem przygotowującym się do sprawowania zadań nauczyciela jest procesem złożonym i wieloetapowym, wymagającym wspierania oraz wspomaganie studenta na drodze prowadzącej do zawodu nauczyciela. Proces sprawowania opieki nad pracownikiem w różnych stadiach jego rozwoju i kariery zawodowej oraz doskonalenie umiejętności menedżerskich przez wykorzystanie doświadczenia pracowników o wyższych kompetencjach i pozycji w hierarchii organizacyjnej nazywany jest „mentoringiem”. Mentoring jest pojęciem związanym z pojęciem „monitoringu” – należy jednak te pojęcia rozgraniczać i każdemu z nich przypisywać duże znaczenie w systemie praktyki pedagogicznej. Mentoring można traktować jednocześnie jako pełnienie ról doradcy metodycznego przez mentora w czasie odbywania praktyki pedagogicznej – jako mechanizmu prakseopedagogicznego, niezwykle znaczącego na całej linii rozwoju zawodowego każdego nauczyciela.

Podstawowym celem poradnictwa wraz z mentoringiem jest przyspieszenie procesu adaptacji i rozwoju młodego nauczyciela (kandydata do zawodu nauczyciela) przez udzielenie mu pomocy metodycznej w podejmowaniu decyzji dotyczących m.in. doboru treści i metod rozwiązywania problemów edukacyjnych – z respektowaniem teoretycznych reguł postępowania bez pomijania kultury osobistej i organizacyjnej.

¹¹ A. Karpińska, *Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji. Autoewaluacja i refleksyjność nauczyciela*, red. J. Grzesiak, PWSZ, Konin 2007, s. 17–24; zob. też: G.B. Moskovitz, *Zrozumieć siebie i innych*, GWP, Gdańsk 2009.

Osiągnięcie tych celów wymaga systematycznej i planowej aktywności indywidualnej (treningu) adepta do zawodu nauczycielskiego – ku misji nauczyciela w edukacji¹².

Nauczyciel w roli mentora-doradcy ma do dyspozycji wiele metod i technik służących doskonaleniu studenta w roli podwładnego a stosowany w okresie praktyki pedagogicznej – jako wymownego „coachingu”¹³. Poprzez prowadzenie z praktykantem systematycznych i planowych rozmów, wykonywania czynności motywujących, szkoleniowych, kontrolnych – mentor-doradca stwarza możliwości wspólnego wypracowania rozwiązań i wzbudzania u przyszłego nauczyciela motywacji do przemyślanego postępowania realizacyjnego w dobrze zorganizowanym procesie edukacyjnym. Styl zarządzania sprawowany przez mentora, a oparty na coachingu, powinien służyć studentom-praktykantom do zidentyfikowania ich mocnych i słabszych stron, wyznaczyć środki i metody własnego rozwoju, a przez nieustanną interakcję komunikacyjną w atmosferze dialogu i ewaluacji określać cele i zadania edukacyjne o krótko- lub długoterminowym charakterze¹⁴.

Doświadczenie poszczególnych nauczycieli i nauczycieli akademickich, pracujących przez dłuższy czas w danej szkole (uczelni), jest niewątpliwą wartością, której nie można pomijać w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli. Zarówno kandydat do zawodu jak i nowo zatrudniony nauczyciel, przez określony czas znajdują się pod opieką osoby z powołaniem, która wprowadza go do zawodu. Rodzaje i jakość wsparcia oraz więzi powstającej w tym okresie między studentem i nauczycielem-mistrzem ma decydujący wpływ na całą karierę studenta przygotowującego się do pracy w zawodzie nauczyciela. Poprawnie skonstruowane relacje mistrz-uczeń pozwalają na wyrabianie profesjonalizmu w klimacie bezpieczeństwa, a także na wywoływanie aspiracji zawodowych, często decydujących o uzyskiwanych rezultatach pracy. Młody nauczyciel (a wcześniej jeszcze jako student-praktykant) staje się coraz bardziej samodzielny, jednak długo jeszcze sięga po rady i doświadczenie swego mentora-doradcy. Jedną z najczystszych form mentoringu jest też aplikacja związana z awansem zawodowym na stanowisko nauczyciela stażysty lub nauczyciela kontraktowego wykonywana pod pieczę doświadczonego mentora-opiekuna. Osoba ucząca się profesjonalnego postępowania pedagogicznego nie tylko wzbogaca wtenczas swą wiedzę i umiejętności, lecz także może przejmować znaczące doświadczenia swego opiekuna i wykorzystywać je we własnej praktyce edukacyjnej.

Wymienione wyżej determinanty wskazują z jednej strony na potrzebę tworzenia warunków sprzyjających dobrym praktykom pedagogicznym w szkołach, a drugiej strony wskazują na konieczność tworzenia warunków sprzyjających pomnażaniu zasobów ludzkich, które powinny stanowić gwarancję organizowania i prowadzenia dobrych, czyli profesjonalnych praktyk pedagogicznych. Ideałem byłoby dysponowanie takim stanem, w którym wszystkie osoby zatrudnione na stanowisku nauczyciela (i nauczyciela

¹² J. Grzesiak, *Doradztwo i mentoring w przygotowywaniu studentów do pracy w zawodzie nauczyciela*, w: *Poradnictwo zawodowe w teorii i praktyce*, red. R. Parzęcki, GWSH, Gdańsk 2010, s. 116 i nast.

¹³ Por. M. Bennewicz, *Coaching, czyli restauracja osobowości*, Warszawa 2008; zob. też: W. Szulc, *Coaching – misja życia. Jak spełniać się w swojej pasji i jednocześnie pomagać innym ludziom?*, Warszawa 2009.

¹⁴ J. Grzesiak, *Ewaluacja w dialogu-dialog w ewaluacji*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, red. J. Grzesiak, Kalisz –Konin 2008, s. 9–12.

akademickiego również) byłyby w stanie pełnić funkcje mentora dla określonej grupy studentów – adeptów do zawodu nauczycielskiego¹⁵.

Niniejszy Program preferuje taki model, w którym jedna osoba w szkole jako mentor przyjmuje małą grupę studentów (np. 3–5 osób) i organizuje dla nich całokształt praktyki pedagogicznej przez cały okres jej trwania w toku kilku lat odbywanych studiów. W takiej sytuacji mentor i mentoring nie stanowią podejścia do zaliczenia praktyk pod względem ilościowo- statystycznym, ale są autentycznie kompetentnym i odpowiedzialnym podejściem metodologiczno-metodycznym do przygotowywania wysokiej jakości profesjonalnych kadr nauczycielskich dla edukacji na dzisiaj, na jutro, a nawet na pojutrze¹⁶.

Niezbędna, a nawet konieczna jest więc edukacja nauczycieli w dialogu – edukacja oparta na zaufaniu, autentycznym autorytecie i wspólnej misji. Niezmiernie ważna i istotna jest gotowość każdego dobrego nauczyciela do podejmowania pewnego ryzyka związanego ze współodpowiedzialnością za efekty pracy innych osób. Nasze badania wskazują również, że nie każda osoba odnosząca sukcesy zawodowe może skutecznie wspomagać rozwój zawodowy przyszłych oraz początkujących nauczycieli, studentów innych pracowników – chodzi tutaj o kształcenie nauczycieli refleksyjnych i zarazem twórczych¹⁷.

Wszystkie spośród wyróżnionych elementów wiążą się z profesjonalnymi, czyli wysoko-jakościowymi, kompetencjami u wszystkich uczestników procesu edukacji nauczycieli, a szczególnie nauczycieli akademickich, nauczycieli sprawujących funkcje i zadania mentorskie (opiekę nad studentami) no i samych studentów „wtajemniczanych” stopniowo w coraz bardziej bogate zasoby warsztatu nauczyciela. Wobec schematów ukształtowanych w trybie tradycyjnych szablonów wdrażanie nowych założeń wiązało się z nową jakością w rzeczywistym postępowaniu o charakterze dydaktycznym, organizacyjnym i promocyjno – dokumentacyjnym.

Założenia Programu pod nazwą „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele” uwzględniają refleksyjne spojrzenie wstecz na najbardziej istotne elementy strukturalne modelu odbywania praktyki pedagogicznej na trzech kierunkach studiów nauczycielskich prowadzonych w PWSZ w Koninie: pedagogika, filologia angielska i filologia germańska.

Model praktyki pedagogicznej ma charakter kompleksowy, gdyż realizacja systemu praktyk pedagogicznych w trosce o poprawę ich jakości obejmuje podmiotowo cztery grupy uczestników procesów kształcenia nauczycieli, a którymi są:

- grupa 1: studenci przygotowujący się do wykonywania zawodu nauczyciela,
- grupa 2: kadra pedagogiczna szkół i placówek oświatowych, które mają zapewnić warunki do

odbywania praktyki przez studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela;

¹⁵ Badania wykazują, że do czynników utrudniających lub wręcz uniemożliwiających racjonalne i skuteczne uprawianie mentoringu w każdej szkole (w uczelni) należą przede wszystkim: zbyt mała dbałość o humanizację i podmiotowe traktowanie pracowników, niedocenianie mechanizmów i znaczenia mentoringu, nadmierna fluktuacja kadr nauczycielskich w danym zespole uczniowskim czy w danej radzie pedagogicznej, przesadna formalizacja relacji pomiędzy poszczególnymi pracownikami oraz brak ustabilizowanej polityki w określaniu zasad kariery zawodowej z uwzględnieniem wdrażania wartościowych rozwiązań do praktyki edukacyjnej.

¹⁶ Udana próba wdrażania tej koncepcji są odnotowywane na kierunku pedagogika w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie właśnie w realizacji programu „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele”.

¹⁷ Zob.np. Denek K., *Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna*, WSPiA, Poznań 2009; J. Grzesiak, *Autoewaluacja i refleksyjność nauczyciela w pedeutologii*, w: *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, red. J. Grzesiak, Konin 2007, s. 7–10.

- grupa 3: kadra nauczycieli akademickich, którzy z założenia powinni przygotowywać przyszłych nauczycieli do łączenia wiedzy w działaniu praktycznym w kontakcie z rzeczywistością edukacyjną, zwłaszcza w placówkach tego samego typu, w jakich po ukończeniu studiów będą wypełniać przyszłe role i zadania zawodowe,

- grupa 4: instytucje - uczelnie, przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, samorządy terytorialne, ośrodki metodyczne itp.

Według zasad określonych standardami kształcenia nauczycieli w toku studiów nauczycielskich 1. stopnia studenci winni odbywać praktyki w ogólnym wymiarze co najmniej 150 godzin. W praktyce stosowane są różnorakie rozwiązania organizacyjne dotyczące odbywania praktyk pedagogicznych, jako nieodłącznego elementu strukturalnego mającego szczególne znaczenie w systemie przygotowywania kandydatów do zawodu nauczyciela. W autorskiej koncepcji mentorskiej kształcenia praktycznego studentów rozróżniamy dwa rodzaje praktyki, które są z sobą ściśle powiązane i uwarunkowane wzajemnie, a mianowicie: praktyka śródroczna oraz praktyka ciągła.

Praktyka śródroczna ma charakter próbnej pracy studenta w charakterze obserwatora procesu nauczania i wychowania oraz w charakterze nauczyciela danego przedmiotu (czy edukacji początkowej). Praktykę śródroczną odbywają wszyscy studenci głównie w okresie realizacji zajęć dydaktycznych w Uczelni pod kierunkiem nauczyciela akademickiego w ścisłej współpracy z nauczycielami-mentorami (opiekunami) praktyk w szkole. Umiejętności nabyte przez studentów w czasie praktyki śródrocznej są niezbędne do odbycia praktyk ciągłych, prowadzących do stopniowego usamodzielniania studenta w wykonywaniu czynności na stanowisku nauczyciela.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące organizacji i przebiegu praktyki śródrocznej zostały przedstawione w dalszej części tego opracowania.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia metodyczne w uczelni, a szczególnie mentorzy winni wypełniać funkcje wspierające działania nauczycieli-mentorów (opiekunów) praktyk w szkołach. W okresie odbywania praktyk w każdym tygodniu (także przed rozpoczęciem okresu praktyk) podczas ich pobytu na terenie szkół były przeprowadzane rozmowy instruktażowe niezbędne do zaprojektowania przez studentów względnie optymalnych scenariuszów zajęć oraz pakietów materiałów dydaktycznych pod kierunkiem nauczyciela – mentora w szkole. Nadzór nad przebiegiem praktyk będzie sprawowany przede wszystkim przez mentorów – wyznaczonych nauczycieli akademickich.

Konferencje metodyczne organizowane we współpracy z ośrodkami doskonalenia nauczycieli – rozpoczęciem każdego nowego roku szkolnego – winny sprzyjać stworzeniu jednolitego rozszerzonego frontu oddziaływań wobec studentów jako przyszłych nauczycieli. W tej przestrzeni edukacji nauczycieli znajdują się: kształcenie w uczelni, doskonalenie zawodowe w ośrodkach metodycznych, praktyka w pracy zawodowej nauczycieli w szkole oraz sprawowanie nadzoru pedagogicznego. Tego rodzaju forum stanowiło swoistą przestrzeń edukacyjną sprzyjającą tworzeniu zoptymalizowanego modelu kształcenia kompetentnych i odpowiedzialnych nauczycieli poprzez system łączenia kształcenia teoretycznego i kształcenia praktycznego.

Zakłada się, że poprzez zoptymalizowany system praktyki pedagogicznej według niniejszego Programu modelowego z powodzeniem zostaną urzeczywistnione cele w odniesieniu zarówno do szkół, jak i do

nauczycieli – mentorów w szkołach, a przede wszystkim do studentów. Wystarczy tu wymienić choćby zwracanie dużej uwagi na respektowanie przesłanek diagnostyki psychopedagogicznej oraz projektowania dydaktycznego, dzięki czemu możliwe było organizowanie nauczania żywego, dostosowanego do indywidualnych osiągnięć i możliwości uczniów w klasie szkolnej.

A oto schemat arkusza obserwacyjnego przyjętego w procedurze kształtowania kompetencji nauczycielskich w toku realizacji założeń PPPN¹⁸:

ARKUSZ OBSERWACJI (HOSPITACJI) ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

Rodzaj i tematyka zajęć:

Data Miejsce zajęć Klasa - grupa Prowadzący

A. Część analityczna

Przebieg zajęć (formy, treści, metody, środki dydak., przejawy aktywności itp.)	Czas trwania	REFLEKSJE WARTOŚCIUJĄCE (ewaluacja – autoewaluacja)			
		Fascynacja	Wątpliwości	Zapytania	Propozycje zmian
Faza 1 (np. praca zbiorowa)					
Faza 2 (np. praca indywidualna)					
Faza 3 (np. praca zbiorowa)					
.....					

B. Część ewaluacyjna .

Kryteria obserwacji zajęć edukacyjnych – diagnostyki psychopedagogicznej¹⁹

Przedmiot i kryteria ewaluacji - autoewaluacji	Fascynacja	Wątpliwości	Zapytania	Propozycje zmian
cele dydaktyczno-wychowawcze (ich klaryfikacja i wymierność)				
dobór treści kształcenia				
dobór metod kształcenia, form organizacyjnych środków dydaktycznych z uwzględnieniem neomediów itp.				
odzwierciedlenie zasad dydaktycznych - aktywizacji - indywidualizacji - systematyzacji - trwałości - pogłębowości - integracji kształcenia i wychowania				

¹⁸ Ten arkusz obserwacji zajęć edukacyjnych został zweryfikowany we współpracy z Zakładem Kształcenia Pedagogicznego Nauczycieli w zespole badawczym pod kierunkiem J. Grzesiaka w okresie poprzedzającym projekt PPPN.

¹⁹ Źródło: J. Grzesiak, *Podstawy teorii i metodyki kształcenia praktycznego nauczycieli*, PWSZ, Konin 2010.

<p>podmiotowość ucznia</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualizacja – wobec diagnozowania ucznia - kształtowanie więzi między uczniami - wdrażanie uczniów do samokontroli, autokorekty i samooceny - skuteczność kształtowania kompetencji ucznia wobec założonych celów - stosowane narzędzia i sposoby pomiaru efektów edukacyjnych (w tym formy kontroli i oceniania ucznia indywidualnie i w grupie) - mentoring w edukacji jednostki – podmiotu edukacji 				
<p>język (nauczyciela – uczniów)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aspekty merytoryczne - aspekty sterownicze - aspekty organizacyjne 				
<p>inne elementy (uwagi):</p>				

Za realizację programu praktyki śródrocznej odpowiedzialnymi uczyniono nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne z danego przedmiotu w uczelni. Za organizację praktyk po stronie szkoły odpowiadali nauczyciele – mentorzy wyznaczeni przez dyrektora danej szkoły, a którzy wcześniej uczestniczyli w kursie organizowanym przez uczelnię. Koordynację studenckich praktyk śródrocznych sprawuje nauczyciel akademicki wyznaczony spośród mentorów – jako asystent eksperta naukowo-merytorycznego.

Przedstawiony w ogólnym zarysie model zadaniowo – czynnościowy odbywania praktyki pedagogicznej stawia wysokie wymagania wobec nauczycieli akademickich jak i wobec nauczycieli szkół, w których te praktyki są odbywane. Szczególnie duże znaczenie przypisywane jest zawsze jakości wszystkich elementów występujących zarówno po stronie uczelni jak i przede wszystkim po stronie nauczycieli szkół. Ilość godzin przeznaczonych na praktyki jest przedmiotem kontrowersji, a najczęściej słyszy się opinie iż liczba 150 godzin minimum jest mała. Można zgodzić się z tymi głosami, ale z drugiej strony należy brać pod uwagę obciążenie studenta, a przede wszystkim wysoką jakościowo wartość dodaną praktyki jako dopełnienie równie istotnego kształcenia teoretycznego w toku zajęć w uczelni oraz samodzielnego studiowania literatury przez każdego studenta²⁰. Należy jednak podkreślić, że o wartości praktyki pedagogicznej w systemie edukacji nauczycieli nie decyduje jedynie ilość godzin, ale przede wszystkim korzyści wyniesione osobno przez każdego studenta dzięki wysokiemu poziomowi metodyczno-merytorycznym wszystkich bez wyjątku elementów występujących w sferze kształcenia praktycznego w szkole. Stąd tak wiele miejsca w koncepcji „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele” zostało wyznaczone na ewaluację i jakość kształcenia praktycznego w ścisłym związku z kształceniem teoretycznym przyszłych nauczycieli. Z tego też względu w badaniach dydaktycznych prowadzonych w zespole badawczym Instytutu - Zakładu Pedagogiki PWSZ wiele miejsca zajmowała problematyka jakości kształcenia i doskonalenia nauczycieli²¹.

²⁰ Zob. J. Grzesiak, *Lekcje i diagnostyka psychopedagogiczna w edukacji dziecka*, PWSZ, Konin 2014.

²¹ Zob. np. *Ewaluacja i innowacje w edukacji nauczycieli*, tom 1 – 2, red. J. Grzesiak, Kalisz 2007; zob. też: *Ewaluacja i innowacje w edukacji. Kompetencje i odpowiedzialność nauczyciela*, red. J. Grzesiak, PWSZ-WPA, Kalisz-Konin 2009.

Projekt realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie
w partnerstwie z Miastem Konin

Człowiek – najlepsza inwestycja

P E D A G O G I K A

Opracowanie:

Jan Grzesiak, Małgorzata Chybicka, Paweł Trzos

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PROGRAM PRAKTYKI ŚRÓDROCZNEJ

I. CELE I ZADANIA PRAKTYKI

Podstawę prawną studenckich praktyk zawodowych stanowią: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365), oraz Regulamin studiów Wydziału Społeczno – Technicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie z dnia 06.07.2007 r., § 23.

Realizowane są w wymiarze nie mniejszym niż określony w standardach kształcenia nauczycieli na studiach wyższych zawodowych.

Praktyka śródroczna organizowana jest w toku studiów w poszczególnych semestrach – zgodnie z planem studiów. Ma ona charakter próbnej pracy studenta w charakterze obserwatora procesu nauczania i wychowania oraz w charakterze asystenta nauczyciela prowadzącego zajęcia, a następnie nauczyciela coraz bardziej samodzielnie planującego, realizującego i poddającego ewaluacji własne zajęcia w klasach I - III. W realizację praktyk pedagogicznych śródrocznych zaangażowani są w sposób szczególny wykładowcy realizujący poszczególne metodyki szczegółowe. Zajęcia prowadzone są przez nich w III i IV semestrze w jednym czasie, w ramach tzw. „bloków metodycznych” (środa, czwartek), co umożliwia stały kontakt oraz możliwość integrowania swych poczynań dydaktycznych nie tylko na etapie projektowania i scalania programów, ale także na etapie ich realizacji i ewaluacji. Taka konstrukcja planu umożliwia również spójną realizację zajęć terenowych, gdzie wykładowcy są w jednym czasie dostępni dla wszystkich grup studenckich i odwrotnie.

Celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- ☑ poznanie organizacji pracy szkół i innych placówek (m. in.: przedszkola, świetlicy socjoterapeutycznej), w szczególności zaś organizacji pracy na etapie edukacji wczesnoszkolnej;
- ☑ nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- ☑ nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- ☑ nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
- ☑ nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Zadaniem studenta w czasie praktyki jest poznać:

1. Sposoby diagnozowania sytuacji edukacyjnych w szkole, środowisku rodzinnym dziecka, a także poza nim.
2. Sposoby realizacji treści programowych – poprzez obserwację (hospitowanie) oraz analizę dokumentacji dydaktycznej.

3. Zadania i obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez obserwacje i prowadzenie całodziennych zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela (prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami itp.).
4. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu jemu sprzyjającego środowiska pedagogicznego – poprzez udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, radą rodziców, wywiadach rodzinnych itp.
5. Różnorodne formy działalności pozalekcyjnej z dziećmi – poprzez udział w przygotowaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci.
6. Bazę materialną, plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły, przedszkola i innych instytucji współdziałających ze szkołą.

W czasie odbywania praktyki każdy student zobowiązany jest do wzbogacania doświadczeń poprzez aktywne uczestnictwo w gromadzeniu materiałów i w obserwacji wszystkich zajęć prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz studentów w ramach wyznaczonej grupy (liczącej w zasadzie nie więcej niż 3 – 5 studentów) w minimalnym czasie trwania określonym przez uczelnię.

Na podstawie zebranego materiału diagnostycznego student – praktykant winien być gotowy do stopniowego rozszerzania swego współuczestnictwa z nauczycielem-opiekunem w prowadzeniu różnorodnych zajęć. Początkowo mogą to być krótkie (5-10 minut) wybrane fragmenty zajęć edukacyjnych jako sytuacje dwuzadaniowe obejmujące role każdego ucznia oraz role praktykanta (jako przyszłego nauczyciela). Bardzo ważnym elementem tego rodzaju prób jest sterowanie czynnościami poznawczo-instrumentalnymi poszczególnych uczniów będącymi szczególnie istotnymi wyznacznikami aktywności i aktywizacji w modelu interakcyjnego nauczania – uczenia się (według zasad sprzężenia zwrotnego).

W kolejnej fazie praktykant winien podejmować próby prowadzenia zajęć w dłuższym czasie – docelowo całej lekcji w czasie 45 minut. W końcowej fazie praktyki śródrocznej student winien być przygotowany do tego, aby przeprowadzić zajęcia z dziećmi w dłuższym czasie, tj. 2 – 3 godzin (a nawet wszystkich zajęć w danym dniu) – co ma na celu przygotowanie studentów do odbycia praktyki o charakterze ciągłym z oderwaniem od zajęć w uczelni (wrzesień).

II. PRZEBIEG I ORGANIZACJA PRAKTYKI

1. Praktykę odbywają wszyscy studenci przede wszystkim w toku zajęć dydaktycznych w Uczelni pod kierunkiem nauczyciela akademickiego. Ponadto studenci mogą wykonywać zadania związane z celami praktyki poza zajęciami własnymi w Uczelni – jeśli jest to uzgodnione z mentorem (opiekunem praktyk) w Uczelni oraz z nauczycielem – opiekunem w szkole.

2. Praktyka śródroczna obejmuje treści tych przedmiotów, które występują w modułach kształcenia ogólnopedagogicznego i kształcenia integrującego w formie zajęć terenowych (lub laboratoryjnych), a także w zakresie metodyki nauczania języka obcego. Zajęcia terenowe w charakterze próbnej praktyki pedagogicznej odbywają się w grupie liczącej w zasadzie 3 – 5 studentów. Dopuszcza się większą liczebność grup studenckich podczas obserwacji zajęć w toku realizacji przedmiotów w semestrach 1 – 2, jednak nie więcej niż 12 - 15 studentów.
3. Praktyki metodyczne odbywają się w szkołach i placówkach, z którymi zawarto porozumienie (określające ogólne zadania szkół i nauczycieli).
4. Za realizację programu praktyki śródrocznej odpowiada mentor wyznaczony dla danej specjalności (kierunku) studiów oraz nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne z danego metodycznego przedmiotu szczegółowego.
5. Koordynację studenckich praktyk śródrocznych sprawuje nauczyciel akademicki – mentor specjalności studiów oraz asystent eksperta projektu.
6. O terminie pobytu studentów w danej szkole (klasie) powiadamia Uczelnia co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem.

Student jako praktykant zobowiązany jest:

- zapoznać się dokładnie z treścią programu praktyki pedagogicznej śródrocznej,
- aktywnie, z zaangażowaniem i twórczą inicjatywą realizować cele oraz wyznaczone zadania praktyki,
- przestrzegać obowiązujące w danej placówce zasady i regulamin pracy,
- w wyznaczonym terminie złożyć opracowaną przez siebie dokumentację praktyki.

Umiejętności nabyte przez studenta w czasie praktyki śródrocznej są niezbędne do satysfakcjonującej realizacji zadań praktyk ciągłych. Szczegółowe cele, zadania oraz sposoby realizacji praktyk ciągłych określają odrębne dokumenty. Program praktyk uwzględnia realizację zagadnień z zakresu psychologii i pedagogiki w wymiarze minimum określonym przez standardy kształcenia nauczycieli, o których mowa we wstępie.

W ramach **śródrocznej praktyki pedagogicznej** student zobowiązany jest zrealizować wszystkie zadania szczegółowe (określone w minimalnym wymiarze godzin lekcyjnych).

Rok studiów	Se-mestr	Problematyka i miejsce praktyki - szczegółowe zadania dla studenta określa nauczyciel prowadzący dany przedmiot (adekwatnie do sylabusu)	Teoretyczne podstawy praktyki zawodowej (przedmiot studiów)	Wymiar godzin w kontakcie (k) praca własna (pw) (k + pw)
I	1	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		20 + 5
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w oddziałach przedszkolnych i w klasie szkolnej w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasa (grupa) jako środowisko wychowawcze dziecka, stosunki interpersonalne, - funkcjonowanie społeczne ucznia, wzajemne interakcji nauczyciel – uczeń, dziecko – dziecko, dorosły – dziecko <p>Analiza dokumentacji dot. historii, strategie rozwoju oraz perspektywy placówki</p>	<p>Socjologia edukacji</p> <p>Elementy historii edukacji</p>	<p>2 + 1</p> <p>1</p>
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w oddziałach przedszkolnych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystycznych przejawów właściwości procesów poznawczych, - charakterystycznych przejawów zachowań dzieci w kontekście uwarunkowań fizjologicznych i zdrowotnych 	<p>Psychologia ogólna</p> <p>Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania</p>	<p>5 + 1</p> <p>3 + 1</p>
		<p>Obserwacja zajęć w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagogika w procesach edukacyjnych dzieci, - klasa szkolna jako środowisko wychowawcze dziecka, - nauczyciel i uczeń – wielopodmiotowość i wielozadaniowość w edukacji, - charakterystycznych przejawów aktywności i kreatywności artystycznej dzieci indywidualnie i w grupie 	<p>Pedagogika ogólna</p> <p>Zabawy i gry w rozwoju dzieci</p> <p>Kreatywne formy pracy kulturalnej ...</p>	<p>5 + 1</p> <p>4 + 1</p>

I	2	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		30 + 20
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyczne przejawy rozwijania procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych, <p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrekcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją pracy pedagogicznej w przedszkolu – w edukacji początkowej dzieci</p> <p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej Przygotowanie nauczyciela dzieci do zajęć Uwarunkowania skuteczności nauczania i uczenia się</p> <p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych indywidualnie, w grupie dziecięcej, w rodzinie (w klasie – w szkole) Wychowanie w toku kształcenia dzieci. Szkoła w środowisku – upowszechnianie kultury pedagogicznej wśród rodziców Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne – formy i efekty</p> <p>Formy i efekty rozwijania aktywności i i kreatywności artystycznej dzieci (indywidualnie i w grupie, w przedszkolu – w szkole, w czasie wolnym</p>	<p>Psychologia rozwojowa i osobowości</p> <p>Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna</p> <p>Dydaktyka ogólna</p> <p>Podstawy wychowania i opieki</p> <p>Kreatywne formy pracy kulturalnej ...</p>	<p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>5 + 4</p> <p>7 + 4</p> <p>6 + 4</p>

II	3	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		30 + 20
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyczne przejawy rozwijania procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych, 	<p>Psychologia rozwojowa i osobowości</p>	6 + 4
		<p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrekcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją pracy pedagogicznej w przedszkolu – w edukacji początkowej dzieci</p>	<p>Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna</p>	6 + 4
		<p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej Przygotowanie nauczyciela dzieci do zajęć Uwarunkowania skuteczności nauczania i uczenia się</p>	<p>Dydaktyka ogólna</p>	5 + 4
		<p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych indywidualnie, w grupie dziecięcej, w rodzinie (w klasie – w szkole) Wychowanie w toku kształcenia dzieci. Szkoła w środowisku – upowszechnianie kultury pedagogicznej wśród rodziców Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne – formy i efekty</p>	<p>Podstawy wychowania i opieki</p>	7 + 4
		<p>Formy i efekty rozwijania aktywności i i kreatywności artystycznej dzieci (indywidualnie i w grupie, w przedszkolu – w szkole, w czasie wolnym</p>	<p>Kreatywne formy pracy kulturalnej ...</p>	6 + 4

II	4	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		30 + 20
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyczne przejawy rozwijania procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych, <p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrektcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją pracy pedagogicznej w przedszkolu – w edukacji początkowej dzieci</p> <p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej Przygotowanie nauczyciela dzieci do zajęć Uwarunkowania skuteczności nauczania i uczenia się</p> <p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych indywidualnie, w grupie dziecięcej, w rodzinie (w klasie – w szkole) Wychowanie w toku kształcenia dzieci. Szkoła w środowisku – upowszechnianie kultury pedagogicznej wśród rodziców Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne – formy i efekty</p> <p>Formy i efekty rozwijania aktywności i i kreatywności artystycznej dzieci (indywidualnie i w grupie, w przedszkolu – w szkole, w czasie wolnym</p>	<p>Psychologia rozwojowa i osobowości</p> <p>Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna</p> <p>Dydaktyka ogólna</p> <p>Podstawy wychowania i opieki</p> <p>Kreatywne formy pracy kulturalnej ...</p>	<p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>5 + 4</p> <p>7 + 4</p> <p>6 + 4</p>

III	5	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		30 + 20
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyczne przejawy rozwijania procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych, 	Psychologia rozwojowa i osobowości	6 + 4
		<p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrekcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją pracy pedagogicznej w przedszkolu – w edukacji początkowej dzieci</p>	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna	6 + 4
		<p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej Przygotowanie nauczyciela dzieci do zajęć Uwarunkowania skuteczności nauczania i uczenia się</p>	Dydaktyka ogólna	5 + 4
		<p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych indywidualnie, w grupie dziecięcej, w rodzinie (w klasie – w szkole) Wychowanie w toku kształcenia dzieci. Szkoła w środowisku – upowszechnianie kultury pedagogicznej wśród rodziców Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne – formy i efekty</p>	Podstawy wychowania i opieki	7 + 4
		<p>Formy i efekty rozwijania aktywności i i kreatywności artystycznej dzieci (indywidualnie i w grupie, w przedszkolu – w szkole, w czasie wolnym</p>	Kreatywne formy pracy kulturalnej ...	6 + 4

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w czasie praktyk obserwacyjnych (hospitacji) jest:

- poinformowanie studentów o założeniach zajęć oraz o źródłach dotyczących problematyki tych zajęć,
- udostępnienie dokumentacji dydaktycznej związanej z prowadzonymi zajęciami w danym dniu,
- zwięźle przedstawienie refleksji po zakończeniu zajęć lub w innym wyznaczonym terminie.

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- uzgadnianie z mentorem celów i zakresu treści zajęć próbnych studentów,
- odbywanie konsultacji w ustalonych godzinach i dniach tygodnia w szkole,
- informowanie studentów o założeniach zajęć oraz źródłach dotyczących problematyki tych zajęć – co najmniej 7 dni roboczych przed planowanym terminem prowadzenia zajęć,

- udostępnianie dokumentacji i materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- wnikliwa obserwacja zajęć prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu zajęć (z uwzględnieniem formularza stanowiącego Załącznik nr 1).

Zadaniem nauczycieli akademickich, a zwłaszcza mentorów w Uczelni w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- udzielanie (w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem w szkole,
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- obserwacja wybranych zajęć (lub ich wycinków) prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu zajęć (z uwzględnieniem formularza stanowiącego Załącznik nr 1).

III. DOKUMENTACJA PRAKTYK

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie w jednej teczce (lub segregatorze), według następującego układu:

Dział I – Informacje ogólne

- *imię i nazwisko studenta,*
- *nazwa i adres szkoły (miejsce praktyki),*
- *klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska),*
- *opinie i oceny studenta na formularzach podpisanych przez nauczycieli – opiekunów,*
- *samoocena studenta,*
- *zestawienie odbytych praktyk (dziennik praktyk) – według załączonego wzoru.*

Dział II - Materiały z praktyki

- *scenariusze zajęć prowadzonych (wg wzoru ustalonego w czasie zajęć metodycznych w Uczelni) – uporządkowanie w kolejności ich prowadzenia przez studenta,*
- *szczegółowe sprawozdania z obserwacji zajęć na arkuszu stanowiącym załącznik do niniejszego programu,*
- *dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki,*
- *inne materiały zebrane w okresie praktyki (rozkłady materiału nauczania, konspekty i inne opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli itp.).*

IV. UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez Uczelnię (określonych niniejszą Instrukcją) i zaplanowanych przez szkołę, w której student odbywał praktykę. Na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji wraz z opiniami ocenę końcową z praktyki ustala mentor w porozumieniu z nauczycielem opiekunem praktykanta.
2. Pełną dokumentację wraz z ocenami otrzymuje mentor - opiekun studenckich praktyk pedagogicznych w Instytucie, który na tej podstawie (we współpracy z nauczycielami prowadzącymi zajęcia metodyczne) dokonuje ostatecznego zaliczenia praktyki w indeksie studenta (oraz na karcie przebiegu studiów).
3. Zaliczenie praktyki stanowi warunek konieczny do przyznania punktów ECTS .
4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk należy zwracać się do Instytutu bezpośrednio lub telefonicznie (tel./fax. 63 2497160).

PROGRAM PRAKTYKI ŚRÓDROCZNEJ

Kierunek studiów: **Pedagogika – rok I** (od roku 2014/2015)

CELE I ZADANIA PRAKTYKI

Podstawę prawną studenckiej praktyki zawodowej na kierunku „pedagogika” o profilu praktycznym stanowią:

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365) z późniejszymi zmianami, Regulamin studiów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela.

Praktyka śródroczna organizowana jest w toku studiów w poszczególnych semestrach – zgodnie z planem studiów. Student, jako przyszły nauczyciel i jako uczestnik procesu kształcenia występuje w charakterze obserwatora procesu nauczania i wychowania oraz w charakterze asystenta nauczyciela prowadzącego zajęcia. W kolejnych fazach trwania praktyki zadania studenta coraz bardziej zbliżają się do pełnienia ról nauczyciela - coraz bardziej samodzielnie planującego, realizującego i poddającego ewaluacji własne zajęcia edukacyjne w przedszkolu oraz w klasach I – III szkoły podstawowej.

Celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- poznanie organizacji pracy szkół i innych placówek (m. in.: przedszkola, świetlicy socjoterapeutycznej), w szczególności zaś organizacji pracy na etapie edukacji wczesnoszkolnej;
- nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
- nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

W realizację śródrocznej praktyki pedagogicznej zaangażowani są w sposób szczególny wykładowcy realizujący poszczególne metodyki szczegółowe. Zajęcia prowadzone są przez nich w III i IV semestrze w jednym czasie, w ramach tzw. „bloków metodycznych” (stałe dni tygodnia), co umożliwia stały kontakt oraz możliwość integrowania swych czynności dydaktycznych nie tylko na etapie projektowania i scalania programów, ale także na etapie ich realizacji i ewaluacji. Taka konstrukcja planu umożliwia również spójną realizację zajęć terenowych, gdzie wykładowcy są w jednym czasie dostępni dla wszystkich grup studenckich i odwrotnie.

Zadaniem studenta w czasie praktyki jest poznać:

1. Sposoby diagnozowania sytuacji edukacyjnych w szkole, środowisku rodzinnym dziecka, a także poza nim.
2. Sposoby realizacji treści programowych – poprzez obserwację (hospitowanie) oraz analizę dokumentacji dydaktycznej.
3. Zadania i obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez obserwacje i prowadzenie zajęć edukacyjnych przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela (prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami itp.).
4. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu jemu sprzyjającego środowiska pedagogicznego – poprzez poradnictwo pedagogiczno-psychologiczne, udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, radą rodziców, wywiadach rodzinnych itp.
5. Różnorodne formy zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych z dziećmi – poprzez udział w przygotowaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci.
6. Bazę materialną, plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły, przedszkola i innych instytucji współdziałających ze szkołą (przedszkolem).

W czasie odbywania praktyki każdy student zobowiązany jest do wzbogacania doświadczeń poprzez aktywne uczestnictwo w obserwacji wszystkich zajęć prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz studentów w ramach wyznaczonej grupy (liczącej w zasadzie nie więcej niż 3 – 5 studentów) w minimalnym czasie trwania określonym niniejszym programem (zob. tabela).

Na podstawie czynności diagnostycznych uzupełnionych dokumentacją badawczą (arkusze obserwacji, wytwory dziecka, wytwory nauczyciela, materiały metodyczne, indywidualne programu terapeutyczne itp.) student winien być gotowy do stopniowego rozszerzania swego współuczestnictwa z nauczycielem-mentorem (opiekunem) w prowadzeniu różnorodnych zajęć w kontakcie z dziećmi. Początkowo mogą to być krótkie (5-10 minut) wybrane fragmenty zajęć edukacyjnych jako sytuacje dwuzadaniowe obejmujące role każdego ucznia oraz role praktykanta (jako przyszłego nauczyciela). Bardzo ważnym elementem tego rodzaju prób jest sterowanie czynnościami poznawczo-instrumentalnymi poszczególnych uczniów będącymi szczególnie istotnymi wyznacznikami aktywności i aktywizacji w modelu interakcyjnego nauczania – uczenia się (według zasad sprzężenia zwrotnego) indywidualnie i w zespole dziecięcym.

W kolejnej fazie praktykant winien podejmować próby prowadzenia zajęć w dłuższym czasie – docelowo całej jednostki metodycznej (45 minut). W ostatniej fazie praktyki śródrocznej student winien być

przygotowany do tego, aby przeprowadzić zajęcia z dziećmi w dłuższym czasie, tj. 1 - 3 godzin (a nawet wszystkich zajęć w danym dniu, z uwzględnieniem zajęć pozalekcyjnych i/lub pozaszkolnych) – co ma na celu przygotowanie studentów do odbycia praktyki o charakterze ciągłym z oderwaniem od zajęć w uczelni (po IV semestrze studiów).

PRZEBIEG I ORGANIZACJA PRAKTYKI

Praktyka śródroczna odbywa się w szkole i/lub w przedszkolu), z którymi Uczelnia zawarła porozumienie (określające ogólne zadania szkół i nauczycieli).

Praktyka śródroczna obejmuje treści wszystkich przedmiotów, które występują w modułach kształcenia ogólnopedagogicznego i kształcenia metodycznego w formie zajęć terenowych (lub laboratoryjnych), a także w zakresie metodyki nauczania języka obcego oraz zajęć komputerowych. Program praktyki śródrocznej uwzględnia również realizację zagadnień z zakresu treści kształcenia teoretycznego określonego programem kształcenia i sylabusami przedmiotów w modułach podstawowym oraz kierunkowym (psychologia, pedagogika, dydaktyka, teoria wychowania itd.).

Praktykę śródroczną odbywają wszyscy studenci w początkowej fazie w kontakcie z nauczycielami – opiekunami (mentorami) zatrudnionymi w przedszkolach i w szkołach podstawowych (klasy I-III) z zachowaniem jednoczesnych kontaktów z nauczycielami akademickimi w związku z realizacją zajęć dydaktycznych w Uczelni (krajowych ram kwalifikacji). Ponadto studenci mogą, a nawet powinni wykonywać zadania związane z celami praktyki poza kontaktami z nauczycielami akademickimi (poza zajęciami własnymi w Uczelni) – pod warunkiem uzgodnienia z mentorem (opiekunem praktyk) w Uczelni oraz z nauczycielem – mentorem (opiekunem) w szkole (przedszkolu).

Zajęcia terenowe w charakterze próbnej praktyki pedagogicznej odbywają się w grupie liczącej w zasadzie 3 – 5 studentów. Dopuszcza się większą liczebność grup studenckich podczas obserwacji zajęć w toku realizacji przedmiotów w semestrach 1 – 2, jednak nie więcej niż 12 - 15 studentów.

Za realizację programu praktyki śródrocznej odpowiada mentor wyznaczony dla danej specjalności (kierunku) studiów oraz nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne z zakresu danego przedmiotu szczegółowego. Koordynację studenckich praktyk śródrocznych sprawuje nauczyciel akademicki – mentor specjalności studiów oraz asystent eksperta projektu.

O terminie pobytu studentów w danej szkole (klasie) powiadamia Uczelnia co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem.

Umiejętności nabyte przez studenta w czasie praktyki śródrocznej są niezbędne do realizacji zadań przewidzianych w programie praktyki ciągłej, której szczegółowe cele, zadania oraz sposoby realizacji określają odrębne dokumenty.

Podczas praktyki **student jako przyszły nauczyciel zobowiązany jest:**

- 1) prezentować postawę godną odpowiedzialnego nauczyciela we wszystkich sytuacjach i zakresach występujących w edukacji (szkolnej i pozaszkolnej),
- 2) przestrzegać obowiązujące w danej placówce zasady i regulamin pracy,

- 3) aktywnie, z zaangażowaniem i twórczą inicjatywą realizować cele oraz wyznaczone zadania praktyki wynikające z treści niniejszego Programu i programu studiów,
- 4) w wyznaczonym terminie złożyć opracowaną i skompletowaną dokumentację z zakresu odbytej części praktyki.

W ramach **śródrocznej praktyki pedagogicznej** student zobowiązany jest zrealizować wszystkie zadania szczegółowe określone standardami kształcenia nauczycieli w minimalnym wymiarze godzin, co przedstawia następująca tabela.

RAMOWY PROGRAM ŚRÓDROCZNEJ PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

w semestrach 1 – 2 studiów

(program praktyki w kolejnych semestrach jest przedmiotem odrębnego opracowania)

Rok studiów	Semestr	Problematyka i miejsce praktyki - szczegółowe zadania dla studenta określa nauczyciel prowadzący dany przedmiot (adekwatnie do sylabusu)	Teoretyczne podstawy praktyki zawodowej (przedmiot studiów)	Wymiar godzin w kontakcie (k) praca własna (pw) (k + pw)
I	1	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		20 + 5
		Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w oddziałach przedszkolnych i w klasie szkolnej w zakresie: - klasa (grupa) jako środowisko wychowawcze dziecka, stosunki interpersonalne, - funkcjonowanie społeczne ucznia, wzajemne interakcji nauczyciel – uczeń, dziecko – dziecko, dorosły – dziecko Analiza dokumentacji dot. historii, strategie rozwoju oraz perspektywy placówki	Socjologia edukacji Elementy historii edukacji	2 + 1 1
		Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w oddziałach przedszkolnych w zakresie: - charakterystycznych przejawów właściwości procesów poznawczych, - charakterystycznych przejawów zachowań dzieci w kontekście uwarunkowań fizjologicznych i zdrowotnych	Psychologia ogólna Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania	5 + 1 3 + 1
		Obserwacja zajęć w klasach I – III w zakresie: - pedagogika w procesach edukacyjnych dzieci, - klasa szkolna jako środowisko wychowawcze dziecka, - nauczyciel i uczeń – wielopodmiotowość i wielozadaniowość w edukacji, - charakterystycznych przejawów aktywności i kreatywności artystycznej dzieci indywidualnie i w grupie	Pedagogika ogólna Zabawy i gry w rozwoju dzieci Kreatywne formy pracy kulturalnej ...	5 + 1 4 + 1

I	2	Ogółem godzin Miejsce: przedszkole – szkoła podstawowa		30 + 20
		<p>Obserwacja procesu kształcenia i wychowania w przedszkolu i w klasach I – III w zakresie: - charakterystyczne przejawy rozwijania procesów poznawczych, - interakcje w procesach edukacyjnych,</p> <p>Zapoznanie z organizacją i funkcjonowaniem przedszkola: spotkanie z dyrektcją przedszkola-szkoły, zapoznanie z dokumentacją pracy pedagogicznej w przedszkolu – w edukacji początkowej dzieci</p> <p>Elementy strukturalne zajęć dydaktycznych w klasie szkolnej Przygotowanie nauczyciela dzieci do zajęć Uwarunkowania skuteczności nauczania i uczenia się</p> <p>Sposoby i efekty oddziaływań wychowawczych indywidualnie, w grupie dziecięcej, w rodzinie (w klasie – w szkole) Wychowanie w toku kształcenia dzieci. Szkoła w środowisku – upowszechnianie kultury pedagogicznej wśród rodziców Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne – formy i efekty</p> <p>Formy i efekty rozwijania aktywności i i kreatywności artystycznej dzieci (indywidualnie i w grupie, w przedszkolu – w szkole, w czasie wolnym</p>	<p>Psychologia rozwojowa i osobowości</p> <p>Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna</p> <p>Dydaktyka ogólna</p> <p>Podstawy wychowania i opieki</p> <p>Kreatywne formy pracy kulturalnej ...</p>	<p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>5 + 4</p> <p>7 + 4</p> <p>6 + 4</p>

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w roli mentorów w szkole w czasie praktyki śródrocznej jest:

- utrzymywanie kontaktu i uzgadnianie z mentorem ze strony uczelni m.in. celów, zakresu i form wypełniania zadań - w szczególności zajęć próbnych przeprowadzanych przez studentów,
- dokonywanie autoewaluacji zajęć własnych, będących przedmiotem obserwacji prowadzonych przez studentów na podstawie ustalonego przez uczelnię arkusza obserwacyjnego,
- instruowanie studentów w zakresie oddziaływań nauczycielskich wobec dzieci indywidualnie i w grupie, z uwzględnieniem założeń i efektów zajęć, a także źródeł bibliograficznych dotyczących problematyki tych zajęć (zwłaszcza zajęć prowadzonych przez studenta - co najmniej 5 dni roboczych przed planowanym terminem prowadzenia zajęć),
- udostępnienie infrastruktury dydaktycznej (urządzenia, media itp.) oraz dokumentacji dydaktycznej związanej z prowadzonymi zajęciami w danym dniu,
- udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- wnikliwa obserwacja zajęć prowadzonych przez studenta,
- udzielanie instruktażu bezpośrednio po zakończeniu zajęć - dokonywanie czynności ewaluacyjnych (w tym wskazywanie możliwości projektowania jak najbardziej skutecznych podejść metodycznych w warunkach funkcjonowania klasy w szkole – środowisku lokalnym) lub w innym wyznaczonym terminie,
- zapewnienie warunków do satysfakcjonującego wykonywania zadań nałożonych na studentów jako praktykantów.
- sporządzenie opinii o studencie na podstawie spostrzeżeń za cały okres odbytej praktyki (w semestrze wskazanym przez uczelnię) i jej przedłożenie do akceptacji przez dyrektora szkoły (przedszkola).

Zadaniem nauczycieli akademickich, a zwłaszcza mentorów w Uczelni w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- udzielanie (podczas zajęć lub w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem w szkole,
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- obserwacja wybranych zajęć (lub ich wycinków) prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu praktyki w danym okresie czasu (np. w danym semestrze studiów).

DOKUMENTACJA PRAKTYK

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie w jednej teczce (lub segregatorze), według następującego układu:

Dział I – Dokumenty podstawowe

1. Dane ogólne: imię i nazwisko studenta, miejsce praktyki (nazwa i adres szkoły), klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska).

2. Dziennik praktyki - zestawienie odbytych form praktyki.
3. Opinie i oceny studenta na formularzach podpisanych przez nauczycieli – opiekunów (oraz dyrekcje).
4. Autoewaluacja studenta wg ustalonego wzoru.

Dział II - Materiały zgromadzone w okresie praktyki

1. Wypełnione arkusze obserwacji zajęć (wg wzoru stanowiącego załącznik do niniejszego programu), przy czym uwagi refleksyjne mogą być sukcesywnie dopisywane wskutek konsultacji z nauczycielami prowadzącymi zajęcia w Uczelni.
2. Scenariusze zajęć (nauczycieli i własne) – uporządkowanie w kolejności ich prowadzenia przez studenta (wzór scenariusza winien być zgodny z ustaleniami w toku zajęć w Uczelni).
3. Dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki.
4. Inne materiały zebrane w okresie praktyki (rozkłady materiału nauczania, konspekty i inne opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli itp.).

UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez Uczelnię (określonych niniejszym Programem) oraz przez placówkę, w której student odbywał praktykę.

2. Pełną dokumentację wraz z ocenami należy składać w Zakładzie Pedagogiki w wyznaczonym terminie – nie później niż tydzień po zakończeniu praktyki.

3. Ocenę końcową z praktyki ustala mentor w porozumieniu z nauczycielem opiekunem praktykanta (na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji wraz z opiniami). Semestralną ocenę na zaliczenie praktyki pedagogicznej mentor może ustalać we współpracy z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne adekwatne do zakresu treści i zadań praktyki. Zaliczenie praktyki stanowi warunek konieczny do przyznania punktów ECTS określonych w planie studiów.

4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk należy zwracać się do sekretariatu Katedry Pedagogiki i Pracy Socjalnej bezpośrednio lub telefonicznie (tel./fax. 63 2497160).

PROGRAM PRAKTYKI CIĄGŁEJ

Rok studiów II (wrzesień)

Kierunek studiów: **Pedagogika**

Specjalność - specjalizacja: edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną
edukacja wczesnoszkolna z przedszkolną - z językiem angielskim

I. CELE I ZADANIA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Podstawę prawną studenckich praktyk zawodowych stanowią: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365 z późniejszymi zmianami), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie w sprawie kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela oraz Regulamin studiów Wydziału Społeczno-Technicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie obowiązujący od 1 października 2012 r.

Praktyka o charakterze ciągłym (we wrześniu - z oderwaniem od zajęć w uczelni) realizowana jest zgodnie z planem studiów dla kierunku „pedagogika” w wersji na lata 2012-2015 (w wymiarze 20 godzin w kontakcie z nauczycielem opiekunem w szkole – w przedszkolu).

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PRAKTYKI CIĄGŁEJ (WRZEŚNIOWEJ – po IV semestrze studiów)

Praktyka ma charakter kompleksowy i obejmuje trzy grupy uczestników procesów edukacyjnych, w tym również edukacji nauczycieli. Są to: studenci przygotowujący się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 1), kadra pedagogiczna zapewniająca warunki do odbywania praktyki przez studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 2) oraz instytucje: przedszkola, szkoły podstawowe i uczelnia prowadząca kształcenie kierunkowe (grupa 3).

Celem praktyki pedagogicznej odbywanej we wrześniu jest przede wszystkim:

- 1) poznanie organizacji pracy nauczycieli oraz szkół i przedszkoli w okresie rozpoczynania procesów edukacyjnych w nowym roku szkolnym, a w szczególności tych dzieci sześciolletnich, które w myśl nowych założeń programowych MEN rozpoczynają edukację w klasie I;
- 2) doskonalenie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć (zwłaszcza w klasie I);
- 3) doskonalenie umiejętności diagnozowania w toku obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- 4) doskonalenie nabytych umiejętności analizy i ewaluacji działań uczestników edukacji (zwłaszcza nauczyciela i dzieci – w formie dialogowej między nauczycielami-opiekunami praktyki oraz studentami);
- 5) podwyższanie kompetencji studenta w zakresie ewaluacji i autoewaluacji (czynności i ich efektów) po stronie własnej studenta i po stronie każdego dziecka.

Praktyka powinna umożliwić wzbogacenie kompetencji studentów niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej nauczyciela i wychowawcy, a tym samym winna przyczynić się do poprawy jakości oddziaływań edukacyjnych jako ról nauczycieli - między innymi poprzez pomnażanie wartościowych materiałów oraz przykładów praktycznych rozwiązań metodyczno-merytorycznych (np. nowego elementarza w porównaniu z dotychczasowymi).

W trakcie praktyki student winien przejawiać następujące formy aktywności:

- obserwowanie zajęć prowadzonych przez nauczyciela w obranej klasie (grupie dzieci), a także przez innych studentów z grupy,
- przeprowadzanie badań diagnostycznych mających na celu poznanie uczniów jako podmiotów uczestniczących w procesach kształcenia i wychowania w toku zajęć w szkole – przedszkolu,
- asystowanie nauczycielowi prowadzącemu zajęcia lekcyjne jak i pozalekcyjne oraz pozaszkolne,
- projektowanie, organizowanie oraz przeprowadzenie zajęć (wspólnie z nauczycielem i samodzielnie),
- dokonywanie czynności związanych z pomiarem i ewaluacją skuteczności oddziaływań pedagogicznych w toku zajęć,
- interpretowanie i ewaluacja (autoewaluacja) zajęć prowadzonych przez siebie i innych studentów (nauczycieli),
- gromadzenie literatury oraz dokumentacji związanej z pracą nauczyciela, a także związanej z problematyką przygotowywanej pracy dyplomowej.

W programie szczegółowym praktyki winny być bezwzględnie respektowane teoretyczne podstawy wynikające z przedmiotów studiów, a w tym między innymi: psychologia, pedagogika, dydaktyka, teoretyczne podstawy wychowania i opieki, diagnostyka psychopedagogiczna oraz podstawy teorii i metodyki edukacji elementarnej dziecka.

W toku tzw. praktyki wrześnieowej należy szczególne znaczenie przypisywać diagnostyce psychopedagogicznej i na jej podstawie projektowaniu dydaktycznemu w toku zajęć z dziećmi (w tym przygotowywanie scenariuszów i obudowy metodycznej zajęć). Wymienione elementy winny zarazem stanowić istotne kryteria analizy i oceny (samooceny) wypełnianych podczas praktyki przez studentów przypisywanych im zadań. Realizacja praktyki pedagogicznej winna prowadzić do tego, aby student przed obserwowaniem zajęć, asystowaniem nauczycielowi prowadzącemu zajęcia i samodzielnym prowadzeniem zajęć nabył niezbędne kompetencje (np. potrafił stosować metody i techniki poznawania dziecka i jego środowiska, zbadać dynamikę grupy dzieci, kierować zespołem dzieci w sytuacjach lekcyjnych oraz pozalekcyjnych, dostrzegał interakcje ucznia i nauczyciela, poznał wielorakie uwarunkowania i specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej przedszkola - szkoły oraz nauczyciela, podejmował próby współdziałania z rodziną i środowiskiem lokalnym dziecka itp.).

Program praktyki wrześnieowej winien być realizowany w ścisłej współpracy z dyrektorem, między innymi poprzez:

- 1) wyznaczanie i wspieranie opiekuna praktyk, sprawującego nadzór formalny i merytoryczny nad przebiegiem i organizacją praktyki (w tym w dokonywaniu analiz i ewaluacji przeprowadzanych czynności objętych programem praktyki),
- 2) stwarzanie warunków umożliwiających poznanie różnych klas i grup dzieci, a także zdobycie pożądanego doświadczenia pedagogicznego w zakresie zarówno organizacji pracy szkoły jak i planowania, realizacji i oceniania wyników procesów kształcenia i wychowania,

- 3) zapewnianie warunków służących przygotowywaniu studentów w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym zapewnianie dostępu do pracowni specjalistycznych, sprzętu oraz środków dydaktycznych z uwzględnieniem neomediów i technologii komunikacyjnych,
- 4) stwarzanie warunków umożliwiających samodzielne opracowanie konspektów - scenariuszy zajęć w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez opiekuna praktyk bądź też pozyskane przez studenta w procedurze diagnostyki psychopedagogicznej oraz przeprowadzenie na ich podstawie zajęć edukacyjnych (pod opieką nauczyciela),
- 5) umożliwianie dostępu do dokumentów regulujących pracę szkoły (przedszkola) – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Profesjonalne kształcenie kompetentnych i odpowiedzialnych nauczycieli wymaga respektowania zasady, aby kształcenie teoretyczne w uczelni było ściśle powiązane z kształceniem praktycznym poprzez praktyki pedagogiczne odbywane w szkole. Stąd też w związku z koniecznością integracji zdobywanych przez studentów umiejętności z procesem kształcenia teoretycznego i metodycznego w uczelni, praktyki pedagogiczne winny uwzględniać elementy przygotowania merytoryczno-metodycznego uzyskanego w toku studiów.

III. ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE PRAKTYKI

Praktyka rozpoczyna się od spotkań z nauczycielami opiekunami praktyk (oraz z dyrekcją szkoły – przedszkola) oraz obserwacji zajęć edukacyjnych. Wskazane jest obserwowanie ceremonii rozpoczęcia nowego roku szkolnego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci rozpoczynających naukę w klasie I. W kolejnych dniach praktyka ma ona charakter coraz bardziej samodzielnej pracy studenta w wytypowanej klasie (grupie dzieci).

Na treść praktyki pedagogicznej składają się wszystkie zjawiska, sytuacje i procesy zachodzące w klasie (grupie dzieci) pod kierunkiem nauczyciela – wychowawcy, pełniącego zarazem funkcje opiekuna grupy studentów odbywających praktykę zawodową. Studentów specj. edukacji wczesnoszkolnej z przedszkolną - z językiem angielskim obowiązuje także elementarna nauka języka angielskiego adekwatnie do warunków pracy przedszkola czy szczebla edukacji początkowej w klasach I - III. Zadaniem studenta w czasie trwania praktyki jest poznać bardziej szczegółowo, aniżeli miało to miejsce w dotychczasowym przebiegu praktyki w poprzednich semestrach studiów. W szczególności zadania praktykanta obejmują:

1. Poznawanie (diagnostyka) uczniów na tle porównawczym ze stanem posiadanej znajomości uczniów przez praktykanta a pozyskanej w toku dotychczasowej praktyki w danej grupie dziecięcej (klasie),
2. Zwrócenie uwagi na przejawy i specyfikę sukcesów oraz trudności występujących po stronie dzieci (oraz ewentualną dokumentację w tym zakresie będącą w posiadaniu nauczyciela) – w szczególności w odniesieniu do dzieci, które w wieku 6 lat rozpoczęły edukację w klasie I,
3. Sposoby realizacji podstaw programowych oraz treści wychowania i kształcenia elementarnego poprzez obserwacje oraz samodzielne prowadzenie zajęć wynikających z planów nauczania – z uwzględnieniem elementarnej nauki języka angielskiego.
4. Sposoby pracy z uczniami w procesie edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej realizowanej w całokształcie w całym okresie praktyki (formy spędzania czasu wolnego, zajęcia w kołach zainteresowań, zajęcia terapeutyczne itp.),
5. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu sprzyjającego środowiska pedagogicznego - poprzez poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne (udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, udział w wywiadach z pedagogiem, logopedą itp.),
6. Obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez hospitowanie oraz prowadzenie całodziennych zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela np. prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami).
7. Inne formy pracy nauczyciela – np. udział w przygotowywaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci z klas I – III przypadających do realizacji w okresie odbywanej praktyki.
8. Podstawowa dokumentacja oraz baza materialna szkoły – placówki: plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły i nauczyciela, stopień gotowości do powszechnej edukacji sześciolatków w szkole, funkcjonowanie biblioteki, świetlicy szkolnej itp..

Przed każdym zajęciem student zobowiązany jest do napisania szczegółowego scenariusza zajęć według zasad określonych przez Uczelnię i przedstawienia go nauczycielowi – opiekunowi praktyki. Jego akceptacja przez nauczyciela – opiekuna jest warunkiem dopuszczenia do realizacji zaprojektowanych przez studenta zajęć w danej klasie (grupie dzieci).

Po przeprowadzonych zajęciach w danym dniu student odbywa rozmowę ewaluacyjną z nauczycielem - opiekunem, w czasie której następuje autoewaluacja i samoocena tych zajęć obejmująca między innymi: konkretnie sformułowane uwagi i zalecenia zmierzające do poprawy jakości postępowania pedagogicznego studenta (ważniejsze z nich winny być odnotowywane w karcie ewaluacyjnej studenta).

W czasie praktyki student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela wszystkie zadania związane z pełnieniem funkcji wychowawcy klasy (np. pełni dyżury w czasie przerw, czuwa nad prawidłowym funkcjonowaniem powierzonego zespołu dzieci, dokumentuje swoje czynności w formie uzgodnionej z nauczycielem – opiekunem).

Nauczyciel – opiekun praktykanta opracowuje plan oraz nadzoruje przebieg praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym. Studenci, przygotowując się do hospitacji oraz do samodzielnego prowadzenia zajęć lekcyjnych (i/lub innych), winni wnikliwie zapoznać się z programem kształcenia poszczególnych obszarów edukacyjnych (przedmiotów), jak również z literaturą z zakresu metodyki oraz problematyki opieki i wychowania dziecka w zespole klasowym. Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w związku z odbywaniem praktyki pedagogicznej jest przede wszystkim:

- opracowanie planu praktyki w uzgodnieniu ze studentem oraz nadzorowanie przebiegu praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym,
- współdziałanie z mentorem (z ramienia Uczelni), a w szczególności w zakresie określania celów i zakresu treści zajęć próbnych studentów,
- udostępnianie praktykantom obserwacji własnych zajęć z dziećmi, informując o ich celach i zastosowanych rozwiązaniach metodycznych w oparciu o literaturę i publikowane materiały dla nauczycieli, dzieci oraz rodziców,
- informowanie studentów o założeniach zajęć oraz źródłach dotyczących problematyki zajęć przewidzianych do prowadzenia przez studenta – co najmniej 2 - 3 dni wcześniej przed terminem ich prowadzenia,
- udzielanie instruktażu w odniesieniu konstruowania scenariusza zajęć opracowywanego przez studenta na gruncie znajomości dzieci i grupy uczniowskiej (sprawdzanie i weryfikowanie na bieżąco zaprojektowanych scenariuszów zajęć, wraz z odnotowywaniem na nich swoich uwag ewaluacyjnych) - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- odbywanie niezbędnych konsultacji ze studentem w ustalonym z nim czasie,
- udostępnianie dokumentacji i materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- hospitowanie całości zajęć prowadzonych przez studenta, a następnie odbywanie rozmów, podczas których przedstawiane są refleksje oraz wnioski ewaluacyjne wraz z oceną po zakończeniu zajęć (z uwzględnieniem formularza stanowiącego załącznik do programu praktyki),
- zaznajamianie studenta z własnym warsztatem pracy (dokumentacją nauczycielską, wyposażeniem sali, środkami dydaktycznymi, własnymi wypróbowanymi materiałami i rozwiązaniami metodycznymi) – dzielenie się swoim doświadczeniem zawodowym,
- zapewnienie (w porozumieniu z dyrekcją szkoły) odbycia przez studenta spotkań z pedagogiem, bibliotekarzem szkolnym i ewentualnie z logopedą (ponadto studenci specj. edukacji wczesnoszkolnej z j. angielskim – także z nauczycielem prowadzącym zajęcia w zakresie nauki języka angielskiego w danej klasie i ewentualnie w innych klasach początkowych),
- stwarzanie możliwości kontaktu praktykanta z innymi pracownikami szkoły i czerpania wiedzy z ich doświadczenia i dorobku zawodowego.

Kolejność odbywanych praktyk w poszczególnych klasach (grupach) wynikających z harmonogramu szczegółowego jest ustalana indywidualnie - w zależności od warunków organizacyjnych funkcjonowania szkoły czy przedszkola.

IV. HARMONOGRAM PRAKTYKI

Ze względu na wybraną specjalność studiów studenci odbywają praktykę w orientacyjnie następującym układzie:

- specj. edukacja wczesnoszkolna z przedszkolną – 8 godzin w przedszkolu oraz 12 godzin w szkole - w klasie (grupie dzieci) wyznaczonej odrębnym harmonogramem przez mentora praktyki dla kierunku kształcenia w Uczelni,

- specj. edukacja wczesnoszkolna z przedszkolną i z językiem angielskim – ponadto co wyżej zostało określone, student dodatkowo odbywa praktykę w wymiarze 20 godzin w kontakcie z opiekunem w klasie wyznaczonej odrębnym harmonogramem przez mentora kierunku kształcenia w Uczelni (w zakresie nauki języka angielskiego w klasach początkowych lub w przedszkolu). Powyższy wymiar godzin należy traktować jako wymiar minimalny obowiązujący każdego studenta w kontakcie z nauczycielem - opiekunem. Ponadto student w okresie praktyki zobowiązany jest do pracy własnej bez udziału nauczyciela – opiekuna przede wszystkim w zakresie pozyskiwania i analizy materiałów dydaktycznych oraz dokumentacji prowadzonej przez nauczyciela i inne podmioty, a związanej z procesami edukacyjnymi dziecka – klasy.

W zależności od warunków organizacyjnych kolejność zadań przewidzianych do wykonania przez studenta w okresie praktyki może być określana indywidualnie – we współpracy mentora z ramienia Uczelni oraz nauczycieli – opiekunów.

W realizacji zadań określonych niniejszym programem należy brać pod uwagę orientacyjne ilości godzin ujęte w poniższym zestawieniu – harmonogramie ramowym.

RAMOWY HARMONOGRAM PRAKTYKI – wrzesień

SPECJALNOŚĆ: Edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną

Edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną – z językiem angielskim

Wyszczególnienie zadań węzłowych

Orientacyjna liczba godzin (minimum)

Miejsce praktyki

PRZEDSZKOLE

R

Z

E

D

S

Z

K

O

L

E

S

Z

K

O

Ł

A

<p>Obserwacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole dzieci w przedszkolu, w tym asystowanie nauczycielowi – opiekunowi w realizacji jego zadań edukacyjnych.</p>	<p>2</p>
<p>Czynności diagnostyczne związane z poznawaniem zespołu dziecięcego oraz wybranych przypadków indywidualnych, w zakresie niezbędnym dla rzetelnego przygotowania i samodzielnego prowadzenia zajęć (wywiady z nauczycielem oraz z logopedą, obserwacje, analiza dokumentów i wytworów dzieci itp.).</p>	<p>2</p>
<p>Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących z dziećmi pod kierunkiem nauczyciela w obranej grupie (w tym orientacyjnie: edukacja polonistyczna dziecka – 1 godz., edukacja matematyczna - 1 godz., pozostałe zajęcia – 2 godz.) - Praca własna studenta (bez udziału nauczyciela – opiekuna):</p>	<p>4</p>
<p>Gromadzenie (i analiza) wybranej dokumentacji pracy przedszkola i nauczyciela, a także bazy materialnej przedszkola. Szczególną uwagę należy zwrócić na dokumentacja związaną z rozwojem i awansem zawodowym nauczyciela dzieci.</p>	<p>4</p>
<p>Inne czynności (np. zajęcia indywidualne z dziećmi, rozmowy z rodzicami)</p>	<p>1</p>
<p>Obserwacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole dzieci (klasa szkolna), w tym zajęcia pozalekcyjne (np. w bibliotece) oraz asystowanie nauczycielom – opiekunowi w realizacji ich zadań edukacyjnych.</p>	<p>2</p>
<p>Czynności diagnostyczne związane z poznawaniem zespołu uczniowskiego (wybranych przypadków indywidualnych), w zakresie niezbędnym dla rzetelnego przygotowania i samodzielnego prowadzenia zajęć (wywiady z nauczycielem oraz z logopedą, obserwacje, analiza dokumentów i wytworów dzieci itp.). W</p>	<p>2</p>

szczegółności należy zwrócić uwagę na: - funkcjonowanie nowego elementarza w klasie I, - wewnątrzszkolny system oceniania.	
Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących pod kierunkiem nauczyciela w obranej klasie, w tym orientacyjnie: edukacja polonistyczna - 1-2 godz., edukacja matematyczna - 1 godz., edukacja przyrodnicza - 1 godz., - edukacja muzyczna – 1 godz., - edukacja plastyczna – 1 godz., - edukacja techniczna – 1 godz., - edukacja motoryczno -zdrowotna - 1 godz., - (wskazane jest prowadzenie także zajęć komputerowych).	8
- - Praca własna studenta (bez udziału nauczyciela – opiekuna):	4
Gromadzenie (i analiza) wybranej dokumentacji pracy szkoły i nauczyciela, a także bazy materialnej klasy – szkoły. Szczególną uwagę należy zwrócić na dokumentacja związaną z rozwojem i awansem zawodowym nauczyciela dzieci. Inne czynności (w tym zajęcia komputerowe, zajęcia terapeutyczne itp.)	1

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w roli mentorów w szkole w czasie praktyki dyplomowej jest:

- utrzymywanie kontaktu i uzgadnianie z mentorem ze strony uczelni m.in. celów, zakresu i form wypełniania zadań - w szczególności zajęć próbnych przeprowadzanych przez studentów,
- dokonywanie autoewaluacji zajęć własnych, będących przedmiotem obserwacji prowadzonych przez studentów na podstawie ustalonego przez uczelnię arkusza obserwacyjnego,
- instruowanie studentów w zakresie oddziaływań nauczycielskich wobec dzieci indywidualnie i w grupie, z uwzględnieniem założeń i efektów zajęć, a także źródeł bibliograficznych dotyczących problematyki tych zajęć (zwłaszcza zajęć prowadzonych przez studenta - co najmniej 5 dni roboczych przed planowanym terminem prowadzenia zajęć),
- udostępnienie infrastruktury dydaktycznej (urządzenia, media itp.) oraz dokumentacji dydaktycznej związanej z prowadzonymi zajęciami w danym dniu,
- udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- wnikliwa obserwacja zajęć prowadzonych przez studenta,

- udzielanie instruktażu bezpośrednio po zakończeniu zajęć - dokonywanie czynności ewaluacyjnych (w tym wskazywanie możliwości projektowania jak najbardziej skutecznych podejść metodycznych w warunkach funkcjonowania klasy w szkole – środowisku lokalnym) lub w innym wyznaczonym terminie,
- zapewnienie warunków do satysfakcjonującego wykonywania zadań nałożonych na studentów jako praktykantów.
- sporządzenie opinii o studencie na podstawie spostrzeżeń za cały okres odbytej praktyki (w semestrze wskazanym przez uczelnię) i jej przedłożenie do akceptacji przez dyrektora szkoły (przedszkola).

Zadaniem nauczycieli akademickich, a zwłaszcza mentorów w Uczelni w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- udzielanie (podczas zajęć lub w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem w szkole,
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- obserwacja wybranych zajęć (lub ich wycinków) prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu praktyki w danym okresie czasu (np. w danym semestrze studiów).

DOKUMENTACJA PRAKTYK

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie w jednej teczce (lub segregatorze), według następującego układu:

Dział I – Dokumenty podstawowe

1. Dane ogólne: imię i nazwisko studenta, miejsce praktyki (nazwa i adres szkoły), klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska).
2. Dziennik praktyki - zestawienie odbytych form praktyki.
3. Opinie i oceny studenta na formularzach podpisanych przez nauczycieli – opiekunów (oraz dyrekcje).
4. Autoewaluacja studenta wg ustalonego wzoru.

Dział II - Materiały zgromadzone w okresie praktyki

1. Wypełnione arkusze obserwacji zajęć (wg wzoru stanowiącego załącznik do niniejszego programu), przy czym uwagi refleksyjne mogą być sukcesywnie dopisywane wskutek konsultacji z nauczycielami prowadzącymi zajęcia w Uczelni.
2. Scenariusze zajęć (nauczycieli i własne) – uporządkowanie w kolejności ich prowadzenia przez studenta (wzór scenariusza winien być zgodny z ustaleniami w toku zajęć w Uczelni).
3. Dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki.
4. Inne materiały zebrane w okresie praktyki (rozkłady materiału nauczania, konspekty i inne opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli itp.).

UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez Uczelnię (określonych niniejszym Programem) oraz przez placówkę, w której student odbywał praktykę.

2. Pełną dokumentację wraz z ocenami należy składać w Zakładzie Pedagogiki w wyznaczonym terminie – nie później niż tydzień po zakończeniu praktyki.

3. Ocenę końcową z praktyki ustala mentor w porozumieniu z nauczycielem opiekunem praktykanta (na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji wraz z opiniami). Semestralną ocenę na zaliczenie praktyki pedagogicznej mentor może ustalać we współpracy z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne adekwatne do zakresu treści i zadań praktyki. Zaliczenie praktyki stanowi warunek konieczny do przyznania punktów ECTS określonych w planie studiów.

4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk należy zwracać się do sekretariatu Katedry Pedagogiki i Pracy Socjalnej bezpośrednio lub telefonicznie (tel./fax. 63 2497160).

PROGRAM PRAKTYKI DYPLOMOWEJ

(ostatni semestr studiów)

I. CELE I ZADANIA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Podstawę prawną studenckich praktyk zawodowych stanowią: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela, regulamin studiów Wydziału Społeczno-Technicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie obowiązujący od 1 października 2012 r.

Praktyki realizowane są w wymiarze nie mniejszym niż określony w standardach kształcenia nauczycieli na studiach wyższych zawodowych.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PRAKTYKI DYPLOMOWEJ (CIĄGŁEJ)

Praktyka dyplomowa o charakterze ciągłym (z oderwaniem od zajęć w uczelni) ma charakter kompleksowy i obejmuje trzy grupy uczestników procesów edukacyjnych, w tym również edukacji nauczycieli. Są to:

1. instytucje: przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, ośrodki doskonalenia nauczycieli, a także uczelnia prowadząca kształcenie nauczycieli (grupa 1),
2. kadra pedagogiczna szkół i placówek oświatowych, które mają zapewnić warunki do odbywania praktyki przez studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 2),
3. studenci przygotowujący się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 3).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 50, poz. 400) absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika uzyskuje kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach oraz na szczeblu edukacji w klasach I – III. Stąd też niezbędne jest wysokojakościowe uczestnictwo studentów w systemie praktyk pedagogicznych organizowanych w tych typach szkół i placówek, do pracy w których uzyskują kwalifikacje.

W świetle standardów kształcenia nauczycieli celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- 1) poznanie organizacji pracy różnych typów szkół i placówek, a w szczególności tych, w których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie (odpowiednio: edukacji wczesnoszkolna lub edukacja przedszkolna z elementami nauki języka angielskiego);
- 2) nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- 3) nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- 4) nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
- 5) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Praktyki powinny umożliwić zapoznanie studentów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela z przykładami praktycznych rozwiązań metodyczno-merytorycznych oraz nabycie umiejętności, niezbędnych w pracy nauczyciela oraz nauczyciela– wychowawcy, a tym samym winny przyczynić się do poprawy jakości kształcenia nauczycieli.

W trakcie praktyk studentowi zapewnia się następujące formy aktywności:

- obserwowanie zajęć prowadzonych przez nauczyciela w obranej klasie (grupie dzieci), a także przez studentów,
- przeprowadzanie badań diagnostycznych mających na celu poznanie uczniów jako podmiotów uczestniczących w procesach kształcenia i wychowania w toku zajęć w szkole – przedszkolu,
- asystowanie nauczycielowi prowadzącemu zajęcia lekcyjne jak i pozalekcyjne oraz pozaszkolne,
- projektowanie, organizowanie oraz przeprowadzenie zajęć (wspólnie z nauczycielem, i samodzielnie),
- dokonywanie czynności związanych z pomiarem i ewaluacją skuteczności oddziaływań pedagogicznych w toku zajęć,
- interpretowanie i ewaluacja (autoewaluacja) zajęć prowadzonych przez siebie i innych studentów (nauczycieli),
- gromadzenie literatury oraz dokumentacji związanej z pracą nauczyciela, a także związanej z problematyką przygotowywanej pracy dyplomowej.

W programie szczegółowym praktyki należy respektować nieustannie teoretyczne podstawy wynikające z przedmiotów studiów: psychologia, pedagogika, teoretyczne podstawy kształcenia i wychowania, diagnostyka psychopedagogiczna oraz projektowanie dydaktyczne z elementami terapii pedagogicznej.

W toku praktyki dyplomowej należy szczególne znaczenie przypisywać diagnostyce psychopedagogicznej i na jej podstawie projektowaniu dydaktycznemu w toku zajęć z dziećmi (w tym przygotowywanie scenariuszów i obudowy metodycznej zajęć). Wymienione elementy winny one stanowić istotne kryteria

analizy i oceny (samooceny) wypełnianych podczas praktyki przez studentów przypisywanych im zadań.

Dzięki realizacji praktyk absolwenci studiów w specjalizacji edukacji początkowej winni zostać gruntownie przygotowani, zarówno w zakresie nauczania poszczególnych obszarów przedmiotowych, jak i realizowania zadań wychowawczych i opiekuńczych przedszkola oraz szczebla edukacji elementarnej w klasach I – III szkoły podstawowej – określonych podstawami programowymi.

Realizacja praktyki pedagogicznej winna prowadzić do tego, aby student przed obserwowaniem zajęć, asystowaniem nauczycielowi prowadzącemu zajęcia i samodzielnym prowadzeniem zajęć nabył niezbędne umiejętności pedagogiczne (np. poznał wielorakie uwarunkowania i znał specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej przedszkola, szkoły lub placówki i nauczyciela, został przygotowany do obserwacji uczniów w środowisku grupowym i klasowym, znał interakcje ucznia i nauczyciela, potrafił zbadać dynamikę grupy i klasy, stosować metody poznawania ucznia i jego szkolnego środowiska, kierować zespołem dzieci w sytuacjach lekcyjnych oraz pozalekcyjnych, współpracować z rodziną i środowiskiem lokalnym ucznia itp.),

Zakłada się, że program praktyki dyplomowej winien być realizowany w ścisłej współpracy z dyrektorem, między innymi poprzez:

- 1) umożliwianie dostępu do dokumentów regulujących pracę szkoły (placówki) – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- 2) stwarzanie warunków umożliwiających poznanie różnych klas i zespołów uczniowskich, a także zdobycie pożądanego doświadczenia pedagogicznego w zakresie zarówno organizacji pracy szkoły jak i planowania, realizacji i oceniania wyników procesów kształcenia i wychowania,
- 3) zapewnianie warunków służących przygotowywaniu studentów w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- 4) zapewnianie dostępu do pracowni specjalistycznych, sprzętu oraz środków (pomocy)dydaktycznych,
- 5) wyznaczanie i wspieranie opiekuna praktyk, sprawującego nadzór formalny i merytoryczny nad przebiegiem i organizacją praktyki,
- 6) stwarzanie warunków umożliwiających samodzielne opracowanie konspektów - scenariuszy zajęć w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez opiekuna praktyk bądź też pozyskane przez studenta w procedurze diagnostyki psychopedagogicznej oraz przeprowadzenie na ich podstawie zajęć edukacyjnych (pod opieką nauczyciela),
- 7) stwarzanie warunków do prowadzenia w ramach praktyk zajęć lekcyjnych z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- 8) współdziałanie z opiekunem praktyk na rzecz dokonywania analiz i ewaluacji przeprowadzanych czynności objętych programem praktyki.

Profesjonalne kształcenie kompetentnych i odpowiedzialnych nauczycieli wymaga respektowania zasady, aby kształcenie teoretyczne w uczelni było ściśle powiązane z kształceniem praktycznym poprzez praktyki pedagogiczne odbywane w szkole. Stąd też w związku z koniecznością integracji zdobywanych przez studentów umiejętności z procesem kształcenia teoretycznego i metodycznego w uczelni, praktyki pedagogiczne winny uwzględniać elementy przygotowania merytoryczno-metodycznego uzyskanego w toku studiów.

III. ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE PRAKTYKI

W ostatnim (szóstym) semestrze studiów student odbywa dwutygodniową praktykę ciągłą (z oderwaniem od nauki w uczelni) - w terminie wyznaczonym przez Uczelnię w toku odbywania studiów – w zasadzie pod kierunkiem tych samych nauczycieli i w tych samych szkołach (przedszkolach), w których wcześniej odbywana była praktyka śródroczna oraz praktyka wrześnieowa. Praktyka rozpoczyna się od spotkań z dziećmi oraz z nauczycielami opiekunami praktyk (oraz z dyrekcją szkoły – przedszkola) oraz obserwacji zajęć edukacyjnych. W kolejnych dniach praktyka ma ona charakter coraz bardziej samodzielnej pracy studenta w wytypowanej klasie I lub II lub III szkoły podstawowej (lub w przedszkolu). Studentów specj. edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim obowiązuje także elementarna nauka języka angielskiego adekwatnie do warunków pracy przedszkola czy szczebla edukacji początkowej w klasach I - III.

Na treść praktyki pedagogicznej składają się wszystkie zjawiska, sytuacje i procesy zachodzące w klasie szkolnej pod kierunkiem nauczyciela – wychowawcy, pełniącego zarazem funkcje opiekuna grupy studentów odbywających praktykę zawodową (dyplomową).

Zadaniem studenta w czasie trwania praktyki jest poznać bardziej szczegółowo, aniżeli miało to miejsce w dotychczasowym przebiegu praktyki. W szczególności zadania praktykanta obejmują:

1. Poznawanie (diagnostyka) uczniów na tle porównawczym ze stanem posiadanej znajomości uczniów przez praktykanta a pozyskanej w toku dotychczasowej praktyki w danej grupie dziecięcej (klasie).
2. Zwrócenie uwagi na przejawy i specyfikę sukcesów oraz trudności występujących po stronie dzieci (oraz ewentualną dokumentację w tym zakresie będącą w posiadaniu nauczyciela) – w szczególności w odniesieniu do tych dzieci, które w wieku 6 lat rozpoczęły edukację w klasie I.
3. Sposoby realizacji podstaw programowych oraz treści wychowania i kształcenia elementarnego (edukacji przedszkolnej) poprzez obserwacje oraz samodzielne prowadzenie zajęć wynikających z planów nauczania – z uwzględnieniem elementarnej nauki języka angielskiego.
4. Sposoby pracy z uczniami w procesie edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej realizowanej w całokształcie w całym okresie praktyki (formy spędzania czasu wolnego, zajęcia w kołach zainteresowań, zajęcia terapeutyczne itp.),
5. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu sprzyjającego środowiska pedagogicznego - poprzez poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne (udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, udział w wywiadach z pedagogiem, logopedą itp.),
6. Obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez hospitowanie oraz prowadzenie całodziennych zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela np. prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami).
7. Inne formy pracy nauczyciela – np. udział w przygotowywaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci z klas I – III przypadających do realizacji w okresie odbywanej praktyki.
8. Podstawowa dokumentacja oraz baza materialna szkoły – placówki: plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły i nauczyciela, stopień gotowości do powszechnej edukacji sześciolatków w szkole, funkcjonowanie biblioteki, świetlicy szkolnej itp..

Przed każdym zajęciem student zobowiązany jest do napisania szczegółowego scenariusza zajęć według zasad określonych przez Uczelnię i przedstawienia go nauczycielowi – opiekunowi praktyki. Jego akceptacja przez nauczyciela – opiekuna jest warunkiem dopuszczenia do realizacji zaprojektowanych przez studenta zajęć w danej klasie.

Po przeprowadzonych zajęciach w danym dniu student odbywa rozmowę ewaluacyjną z nauczycielem - opiekunem, w czasie której następuje autoewaluacja i samoocena tych zajęć obejmująca między innymi: konkretne sformułowane uwagi i zalecenia zmierzające do poprawy jakości postępowania pedagogicznego studenta (ważniejsze z nich winny być odnotowywane w karcie ewaluacyjnej studenta).

W czasie praktyki student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela wszystkie zadania związane z pełnieniem funkcji wychowawcy klasy (np. dokumentuje swoje wybrane czynności w dzienniku lekcyjnym, pełni dyżury w czasie przerw, czuwa nad prawidłowym funkcjonowaniem zespołu uczniowskiego).

Nauczyciel – opiekun praktykanta opracowuje plan oraz nadzoruje przebieg praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym. Studenci, przygotowując się do hospitacji oraz do samodzielnego prowadzenia zajęć lekcyjnych (i/lub innych), winni wnikliwie zapoznać się z programem kształcenia poszczególnych obszarów edukacyjnych (przedmiotów), jak również z literaturą z zakresu metodyki oraz problematyki opieki i wychowania dziecka w zespole klasowym. Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w związku z odbywaniem praktyki pedagogicznej jest przede wszystkim:

- opracowanie planu praktyki w uzgodnieniu ze studentem oraz nadzorowanie przebiegu praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym,
- współdziałanie z mentorem (z ramienia Uczelni), a w szczególności w zakresie określania celów i zakresu treści zajęć próbnych studentów,
- udostępnianie praktykantom obserwacji własnych zajęć z dziećmi, informując o ich celach i zastosowanych rozwiązaniach treściowo - metodycznych w oparciu o literaturę i publikowane materiały dla nauczycieli, dzieci oraz rodziców,
- informowanie studentów o założeniach i treściach zajęć oraz źródłach dotyczących problematyki zajęć obserwowanych, a zwłaszcza zajęć przewidzianych do prowadzenia przez studenta (co najmniej 2 - 3 dni wcześniej przed terminem ich prowadzenia z uwzględnieniem diagnostyki uczniów - klasy),
- udzielanie instruktażu w odniesieniu konstruowania scenariusza zajęć opracowywanego przez studenta na gruncie znajomości dzieci i grupy uczniowskiej (sprawdzanie i weryfikowanie na bieżąco zaprojektowanych scenariuszów zajęć, wraz z odnotowywaniem na nich swoich uwag ewaluacyjnych) - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- odbywanie niezbędnych konsultacji ze studentem w ustalonym z nim czasie,
- udostępnianie dokumentacji i materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- hospitowanie całokształtu zajęć prowadzonych przez studenta, a następnie odbywanie rozmów, podczas których przedstawiane są refleksje oraz wnioski ewaluacyjne wraz z oceną po zakończeniu zajęć (z uwzględnieniem formularza stanowiącego załącznik do programu praktyki),
- zaznajamianie studenta z własnym warsztatem pracy (dokumentacją nauczycielską, wyposażeniem sali, środkami dydaktycznymi, własnymi wypróbowanymi materiałami i rozwiązaniami metodycznymi) – dzielenie się swoim doświadczeniem zawodowym,
- zapewnienie (w porozumieniu z dyrekcją szkoły) odbycia przez studenta spotkań z pedagogiem, bibliotekarzem szkolnym i ewentualnie z logopedą (ponadto studenci specj. edukacji wczesnoszkolnej z j. angielskim – także z nauczycielem prowadzącym zajęcia w zakresie nauki języka angielskiego w danej klasie i ewentualnie w innych klasach początkowych),
- stwarzanie możliwości kontaktu praktykanta z innymi pracownikami szkoły i czerpania wiedzy z ich doświadczenia i dorobku zawodowego.

Kolejność odbywanych praktyk w poszczególnych klasach (grupach) wynikających z harmonogramu szczegółowego jest ustalana indywidualnie - w zależności od warunków organizacyjnych funkcjonowania szkoły czy przedszkola.

Do podstawowych powinności studenta – praktykanta należą:

- szczegółowe zapoznanie się z treścią regulaminu i programu praktyki,
- utrzymywanie systematycznego i ścisłego kontaktu z nauczycielem – opiekunem w okresie odbywania praktyki jak i poza nim (zgłoszenie się do nauczyciela winno mieć miejsce bynajmniej na 3-4 dni przed dniem rozpoczęcia praktyki),
- aktywne zaangażowanie się w realizowanie zadań wynikających z niniejszego Programu,
- przestrzeganie obowiązujących w danej placówce zasad i regulaminów pracy w sposób godny, jaki prezentować powinien przyszły nauczyciel dzieci,
- terminowe opracowanie dokumentacji praktyki i jej złożenie w Uczelni.

IV. HARMONOGRAM PRAKTYKI

Ze względu na wybraną specjalność studiów studenci odbywają praktykę w orientacyjnie następującym układzie:

- specj. edukacja wczesnoszkolna z przedszkolną – 20 godzin w przedszkolu oraz 20 godzin w klasie wyznaczonej odrębnym harmonogramem przez mentora kierunku kształcenia w Uczelni,
- specj. Edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim – 28 godzin w klasie wyznaczonej odrębnym harmonogramem przez mentora kierunku kształcenia w Uczelni, a ponadto 12 godzin w zakresie nauki języka angielskiego w klasach początkowych lub w przedszkolu (według odrębnego harmonogramu szczegółowego określonego przez Uczelnię).

W zależności od warunków organizacyjnych kolejność zadań przewidzianych do wykonania przez studenta w okresie praktyki jest ustalana indywidualnie – we współpracy mentora z ramienia Uczelni oraz nauczycieli – opiekunów.

W realizacji zadań określonych niniejszym programem należy brać pod uwagę orientacyjne ilości godzin zamieszczone w poniższych zestawieniach – harmonogramach ramowych.

RAMOWY HARMONOGRAM PRAKTYKI DYPLOMOWEJ

SPECJALNOŚĆ: Edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną I Tydzień	Wyszczególnienie zadań węzłowych	Orientacyjna liczba godzin (minimum)
	<p>Obserwacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole dzieci (klasa szkolna), w tym co najmniej 2 godziny zajęć pozalekcyjnych (np. w bibliotece) oraz asystowanie nauczycielom – opiekunowi w realizacji ich zadań edukacyjnych.</p>	4
	<p>Czynności diagnostyczne związane z poznawaniem zespołu uczniowskiego (wybranych przypadków indywidualnych), w zakresie niezbędnym dla rzetelnego przygotowania i samodzielnego prowadzenia zajęć (wywiady z nauczycielem oraz z logopedą, obserwacje, analiza dokumentów i wytworów dzieci itp.).</p>	4
	<p>Analiza wybranej dokumentacji pracy szkoły i nauczyciela, a także bazy materialnej klasy – szkoły.</p>	2
	<p>Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących pod kierunkiem nauczyciela w obranej klasie, w tym orientacyjnie: edukacja polonistyczna - 1-2 godz., edukacja matematyczna - 1 godz., edukacja przyrodnicza - 1 godz. , - edukacja muzyczna – 1 godz. - edukacja plastyczna – 1 godz. - edukacja techniczna – 1 godz. - edukacja motoryczno -zdrowotna - 1 godz.</p>	8
	<p>Inne czynności (w tym zajęcia komputerowe, zajęcia terapeutyczne itp.)</p>	2
II TYDZIEŃ	<p>Obserwacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole dzieci w przedszkolu (oddziale przedszkolnym), w tym asystowanie nauczycielowi – opiekunowi w realizacji jego zadań edukacyjnych.</p>	4
	<p>Czynności diagnostyczne związane z poznawaniem zespołu dziecięcego oraz wybranych przypadków indywidualnych, w zakresie niezbędnym dla rzetelnego przygotowania i samodzielnego prowadzenia zajęć (wywiady z nauczycielem oraz z logopedą, obserwacje, analiza dokumentów i wytworów dzieci itp.).</p>	4

Analiza wybranej dokumentacji pracy przedszkola i nauczyciela, a także bazy materialnej przedszkola.	2
Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących z dziećmi pod kierunkiem nauczyciela w obranej grupie, z uwzględnieniem różnych obszarów przestrzeni edukacyjnej dzieci (poniżej orientacyjne rozmiary) : edukacja polonistyczna dziecka - 1-2 godz., edukacja matematyczna - 1 godz., edukacja przyrodnicza - 1 godz. , - edukacja muzyczna – 1 godz. - edukacja plastyczna – 1 godz. - edukacja techniczna – 1 godz. - edukacja motoryczno -zdrowotna - 1 godz. - Inne czynności (np. zajęcia indywidualne z dziećmi, rozmowy z rodzicami)	8
	2

Zadaniem nauczycieli – opiekunów w roli mentorów w szkole w czasie praktyki śródrocznej jest:

- utrzymywanie kontaktu i uzgadnianie z mentorem ze strony uczelni m.in. celów, zakresu i form wypełniania zadań - w szczególności zajęć próbnych przeprowadzanych przez studentów,
- dokonywanie autoewaluacji zajęć własnych, będących przedmiotem obserwacji prowadzonych przez studentów na podstawie ustalonego przez uczelnię arkusza obserwacyjnego,
- instruowanie studentów w zakresie oddziaływań nauczycielskich wobec dzieci indywidualnie i w grupie, z uwzględnieniem założeń i efektów zajęć, a także źródeł bibliograficznych dotyczących problematyki tych zajęć (zwłaszcza zajęć prowadzonych przez studenta - co najmniej 5 dni roboczych przed planowanym terminem prowadzenia zajęć),
- udostępnienie infrastruktury dydaktycznej (urządzenia, media itp.) oraz dokumentacji dydaktycznej związanej z prowadzonymi zajęciami w danym dniu,
- udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- wnikliwa obserwacja zajęć prowadzonych przez studenta,
- udzielanie instruktażu bezpośrednio po zakończeniu zajęć - dokonywanie czynności ewaluacyjnych (w tym wskazywanie możliwości projektowania jak najbardziej skutecznych podejść metodycznych w warunkach funkcjonowania klasy w szkole – środowisku lokalnym) lub w innym wyznaczonym terminie,
- zapewnienie warunków do satysfakcjonującego wykonywania zadań nałożonych na studentów jako praktykantów.
- sporządzenie opinii o studencie na podstawie spostrzeżeń za cały okres odbytej praktyki (w semestrze wskazanym przez uczelnię) i jej przedłożenie do akceptacji przez dyrektora szkoły (przedszkola).

Zadaniem nauczycieli akademickich, a zwłaszcza mentorów w Uczelni w związku z prowadzeniem zajęć przez studentów jest:

- udzielanie (podczas zajęć lub w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem w szkole,
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
- obserwacja wybranych zajęć (lub ich wycinków) prowadzonych przez studenta,
- zwięzłe przedstawienie refleksji i wniosków wraz z oceną po zakończeniu praktyki w danym okresie czasu (np. w danym semestrze studiów).

DOKUMENTACJA PRAKTYK

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie w jednej teczce (lub segregatorze), według następującego układu:

Dział I – Dokumenty podstawowe

1. Dane ogólne: imię i nazwisko studenta, miejsce praktyki (nazwa i adres szkoły), klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska).
2. Dziennik praktyki - zestawienie odbytych form praktyki.
3. Opinie i oceny studenta na formularzach podpisanych przez nauczycieli – opiekunów (oraz dyrekcje).
4. Autoewaluacja studenta wg ustalonego wzoru.

Dział II - Materiały zgromadzone w okresie praktyki

5. Wypełnione arkusze obserwacji zajęć (wg wzoru stanowiącego załącznik do niniejszego programu), przy czym uwagi refleksyjne mogą być sukcesywnie dopisywane wskutek konsultacji z nauczycielami prowadzącymi zajęcia w Uczelni.
6. Scenariusze zajęć (nauczycieli i własne) – uporządkowanie w kolejności ich prowadzenia przez studenta (wzór scenariusza winien być zgodny z ustaleniami w toku zajęć w Uczelni).
7. Dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki.
8. Inne materiały zebrane w okresie praktyki (rozkłady materiału nauczania, konspekty i inne opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli itp.).

UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez Uczelnię (określonych niniejszym Programem) oraz przez placówkę, w której student odbywał praktykę.

2. Pełną dokumentację wraz z ocenami należy składać w Zakładzie Pedagogiki w wyznaczonym terminie – nie później niż tydzień po zakończeniu praktyki.

3. Ocenę końcową z praktyki ustala mentor w porozumieniu z nauczycielem opiekunem praktykanta (na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji wraz z opiniami). Semestralną ocenę na zaliczenie praktyki pedagogicznej mentor może ustalać we współpracy z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne adekwatne do zakresu treści i zadań praktyki. Zaliczenie praktyki stanowi warunek konieczny do przyznania punktów ECTS określonych w planie studiów.

4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk należy zwracać się do sekretariatu Katedry Pedagogiki i Pracy Socjalnej bezpośrednio lub telefonicznie (tel./fax. 63 2497160).

Projekt realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie
w partnerstwie z Miastem Konin

Człowiek – najlepsza inwestycja

FILOLOGIA ANGIELSKA

FILOLOGIA GERMAŃSKA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INSTYTUTOWY PROGRAM PRAKTYK STUDENCKICH

INSTYTUT NEOFILOLOGII (2010 – 2013)²²

Specjalności studiów:

- filologia angielska z wiedzą o społeczeństwie i edukacją europejską,
- filologia angielska z technologią informacyjną,
- filologia angielska z językiem niemieckim
- filologia germańska z wiedzą o społeczeństwie i edukacją europejską,

1. Celem praktyk pedagogicznych jest:

- 1) zapoznanie studentów z całokształtem pracy nauczyciela – anglisty /germanisty / nauczyciela informatyki/ nauczyciela WOS w szkole podstawowej, gimnazjum lub liceum,
- 2) uzyskanie przez studentów materiału spostrzeżeniowego i doświadczeń pedagogicznych,
- 3) nabycie zasadniczych kompetencji nauczycielskich, a tym samym przygotowanie studentów do pracy w tym zawodzie, tj:
 - poznanie organizacji pracy różnych typów szkół i placówek, a w szczególności tych, w których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie;
 - nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
 - nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
 - nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
 - nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.
 - przygotowanie do pracy w placówkach oświatowych na stanowisku wychowawcy

2. Praktyka obejmuje **180** godzin zajęć, w tym

- **20 godzin** przeznaczonych na zapoznanie się z funkcjonowaniem szkoły jako jednostki oświatowej i organizacyjnej, z obowiązującymi w danej szkole programami nauczania oraz rozkładami materiału dla hospitowanych klas, jak również taką dokumentacją szkolną jak statut szkoły, wewnątrzszkolny system oceniania. W ramach praktyki przewidziana jest rozmowa z pedagogiem szkolnym, logopedą, dyrekcją oraz nauczycielami prowadzącymi zajęcia w odwiedzanej szkole,
- **95 godzin** hospitacji lekcji (65h – kierunek wiodący, 30h – drugi kierunek). Studenci zobowiązani są do prowadzenia protokołów hospitacyjnych,
- przygotowanie i przeprowadzenie **65 godzin** zajęć lekcyjnych (55h - kierunek wiodący, 10h - drugi kierunek), których część może być hospitowana przez opiekuna/opiekunów praktyk.

²² Opracowanie autorskie: dr Joanna Chojnacka-Gärtner, dr Marek Derenowski

- przegląd zeszytów klasowych jednej z klas (łącznie z ewentualną korektą) oraz przejrzanie dwóch zeszytów przedmiotowych z pozostałych klas, ocena sprawdzianów, testów;
 - uczestniczenie w codziennym życiu szkoły,
 - zapoznanie się ze środkami dydaktycznymi jakimi dysponuje dana pracownia,
 - zapoznanie się z uczniowskimi podręcznikami do nauki języka angielskiego, języka niemieckiego, WOS itd. książką dla nauczyciela oraz z materiałami, jakie znajdują się w bibliotece szkolnej,
3. W pierwszym dniu praktyki powinna się odbyć rozmowa wstępna, w czasie której opiekun praktyk omawia z praktykantem/ grupą praktykantów:
- organizację pracy i zwyczaje panujące w szkole (dyscyplina, dyżury, zapoznanie się z nauczycielami);
 - szczegółowy plan praktyk,
 - ewentualny udział w zajęciach pozalekcyjnych oraz imprezach szkolnych (rady pedagogiczne, zebrania z rodzicami, akademie itd.).
4. Plan pracy powinien być tak ułożony, aby studenci mogli się zapoznać, w miarę możliwości z klasami o różnych poziomach zaawansowania.
5. Czasu poświęconego na przygotowanie do lekcji i hospitacji nie wlicza się do pensum zajęć obowiązujących praktykanta.
6. Autorskie konspekty lekcji własnych student powinien przedłożyć opiekunowi praktyk do zatwierdzenia najpóźniej w przeddzień zaplanowanych zajęć. W żadnym wypadku nie wolno dopuścić do prowadzenia zajęć bez konspektu.
7. Lekcja przygotowana przez praktykanta powinna być zgodna z rozkładem materiału; należy jednak pozostawić studentowi swobodę w zakresie formułowania tematu oraz organizacji toku lekcji i wyboru metod.
8. Studenci powinni systematycznie wypełniać dziennik praktyk. Ich uwagi dotyczące hospitowanych lekcji muszą w zwięzły sposób ujmować następujące elementy: tematy, cele, metody i ich efektywność. Opiekun powinien sprawdzić zgodność zapisu pod względem rzeczowym i formalnym oraz potwierdzić to swoim podpisem.
9. Opinia o pracy praktykanta powinna być zindywidualizowana, wyczerpująca, a także winna odzwierciedlać rzeczywiste jego osiągnięcia oraz braki. Należy w niej uwzględnić przede wszystkim:
- przygotowanie merytoryczne i dydaktyczne do zawodu;
 - staranność wykonania powierzonych prac;
 - postawę wobec uczniów i pracowników szkoły;
 - frekwencję na zajęciach i punktualność.
10. Dzienniki praktyk winny zawierać datę rozpoczęcia i zakończenia praktyk, a także pieczęć szkoły, w której odbywała się praktyka, opinię i podpis opiekuna praktyk
11. W celu zaliczenia praktyk student powinien przedstawić:
- **13 najlepszych konspektów** z przeprowadzanych przez siebie lekcji z podaniem wykorzystanych materiałów, w tym 10 konspektów z kierunku wiodącego oraz 3 konspekty z kierunku drugiego

- sprawozdanie z **50 hospitowanych lekcji**, w tym 40 arkuszy dotyczących kierunku wiodącego i 10 arkuszy z kierunku drugiego,
- inne **materiały** zebrane w czasie praktyk;
- **dziennik praktyk** wraz z opinią nauczyciela prowadzącego

Opiekunowie praktyk w Instytucie Neofilologii: dr J. Chojnacka-Gärtner, dr M. Derenowski.

Do obowiązków opiekunów praktyk w Instytucie Neofilologii należy:

- instruktaż i pomoc merytoryczna studentom, nad którymi sprawują opiekę,
- wspieranie i uzgadnianie z opiekunami zajęć praktycznych studentów
- ewaluacja przebiegu praktyk na poszczególnych etapach ich odbywania
- udzielanie (w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem – opiekunem w szkole
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć
- obserwacja wybranych zajęć prowadzonych przez studenta
- ewaluacja czynności studenta w toku praktyki w szkole (we współpracy z nauczycielem – opiekunem praktyk)
- wspieranie działań nauczycieli – opiekunów praktyk m.in. w zakresie źródeł teoriopoznawczych i nowych publikacji, diagnozy studenta oraz profilu programu realizowanego na danym etapie praktyki pedagogicznej w idei jedności teorii i praktyki metodycznej

Szczegółowy program praktyk

180 godzin praktyk w skali studiów, w tym:

I rok:

- **20 godzin** - praktyka ogólnopedagogiczna, psychologiczno-pedagogiczna (praktyka w II semestrze studiów) – **praktyka w grupach**

II rok:

- **Wrzesień – 40 godzin** – (praktyka przed rozpoczęciem III semestru studiów) - praktyka pedagogiczna dotycząca wiodącego kierunku studiów (hospitacje zajęć) – **praktyka w grupach**

III rok:

- **Wrzesień – 60 godzin** – (praktyka przed rozpoczęciem V semestru studiów) – **praktyka w grupach**, w tym:
 1. **20 godzin** – praktyka pedagogiczna dotycząca kierunku wiodącego (hospitacje + prowadzenie zajęć), **10 godzin** hospitacji oraz **10** samodzielnie przeprowadzonych zajęć
 2. **40 godzin** – praktyka pedagogiczna dotycząca drugiego kierunku studiów (hospitacje + prowadzenie zajęć), **30 godzin** hospitacji oraz **10** samodzielnie przeprowadzonych zajęć

- **VI semestr - 60 godzin** – praktyka pedagogiczna dotycząca wiodącego kierunku studiów (hospitacje + prowadzenie zajęć), **15** godzin hospitacji oraz **45** samodzielnie przeprowadzonych lekcji – **praktyka indywidualna**

INSTRUKCJA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ (OGÓLNOPEDAGOGICZNA)

I rok (II SEMESTR) - 20 godzin

Praktyka obserwacyjna studentów I roku PWSZ odbywa się w semestrze letnim. Studenci odbywają ją w grupach kilkusobowych w wybranych szkołach pod opieką i kierunkiem nauczyciela. Wymiar czasowy: **20 godzin**

Praktyka ogólnopedagogiczna ma na celu potwierdzenie (lub nie) motywacji wyboru kierunku kształcenia oraz poznaniu szkoły w aspekcie przyszłej pracy nauczycielskiej.

Realizowana jest w formach:

- zwiedzania placówek edukacyjnych;
- obserwacji życia szkoły, dokonywanych w grupach.

Studenci na praktyce zapoznają się z organizacją pracy w szkole:

1. planowaniem, dokumentacją szkolną,
2. w miarę możliwości uczestniczą w radach pedagogicznych, spotkaniach z rodzicami i innych wydarzeniach związanych z życiem szkoły,
3. rozmawiają z dyrekcją szkoły, pedagogiem szkolnym, logopedą i nauczycielami o interesujących ich aspektach zawodu nauczyciela,
4. obserwują zachowania uczących się w środowisku grupowym i klasowym,
5. zapoznają się z bazą materialną szkół, wyposażeniem izb lekcyjnych (w tym z punktu widzenia możliwości wprowadzenia nowoczesnych metod nauczania języków),
6. zaopatrzeniem biblioteki, świetlicy itp.

Zadania praktyki ogólnopedagogicznej obejmują w szczególności:

- poznanie środowiska rzeczowego szkoły: urządzenia klasopracowni, biblioteki, świetlicy, sali gimnastycznej, stołówki i innych pomieszczeń szkoły,
- poznanie dokumentacji pracy klasy i szkoły, dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen, szczegółowych rozkładów materiału, protokołów rady pedagogicznej, scenariuszy lekcji itp.,
- zapoznaniem się z funkcjonowaniem klasy: samorząd klasowy, tradycje i zwyczaje klasy, analiza planu lekcji, wycieczki itp.,
- zapoznanie się z formami współpracy nauczyciela z rodzicami, rolą rady rodziców w funkcjonowaniu szkoły,
- poznanie roli i zasad funkcjonowania rady pedagogicznej jako rzecznika spraw dzieci i młodzieży,
- zapoznanie się z obowiązkami dyrektora szkoły jako osoby nadzorującej pracę nauczycieli,

- obserwacja pracy pedagoga szkolnego jako osoby reprezentującej sprawy dzieci i młodzieży, jak i współpracującej z rodziną i środowiskiem lokalnym ucznia
- obserwacja pracy logopedy szkolnego
- zapoznanie się z rolą i funkcjonowaniem samorządu szkolnego – udział młodzieży w planowaniu pracy szkoły

Obowiązki opiekuna praktyk: Przygotowanie i przekazanie do Instytutu Neofilologii w wyznaczonym w dokumentacji terminie programu praktyk, szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki oraz opinii dotyczącej studenta odbywającego praktykę.

II rok (WRZESIEŃ) - 40 godzin
(HOSPITACJE – KIERUNEK WIODĄCY)

Celem praktyki (40 godzin) jest obserwacja lekcji języka angielskiego/niemieckiego w szkole oraz stopniowe przygotowywanie studentów do samodzielnego planowania i przeprowadzania lekcji.

W trakcie hospitacji studenci obserwują:

1. Etapy planowania procesu dydaktycznego oraz planowania jednostki lekcyjnej.
2. Formułowanie celów dydaktycznych i ich realizację podczas lekcji.
3. Podział lekcji na fazy oraz ich związek z realizacją sformułowania celów dydaktycznych.
4. Prezentację i ćwiczenie podsystemów językowych zintegrowanych z rozwijaniem sprawności językowych.
5. Interakcje zachodzące pomiędzy nauczycielem i uczniem/uczniemi.
6. Formy aktywizacji uczniów.
7. Formy ewaluacji uczniów.
8. Stosowanie mediów i różnych form pracy lekcyjnej.
9. Sposoby korekty błędów uczniów dokonywane przez nauczyciela; sposoby kierowania korektą językową.
10. Język używany przez nauczyciela, w tym szczególnie użycie specyficznych zwrotów używanych na lekcjach itp.

Podstawę opisu hospitowanych zajęć stanowią **arkusze obserwacyjne**, które studenci otrzymują przed rozpoczęciem praktyki od opiekuna praktyk w Instytucie Neofilologii. W trakcie omawiania hospitowanych w szkole lekcji studenci powinni wykazać się umiejętnością dokładnej analizy i krytyki przebiegu zajęć w oparciu o zdobytą wiedzę metodyczną i przy użyciu słownictwa fachowego służącego do opisu procesu dydaktycznego. W celu **zaliczenia praktyki** studenci są zobowiązani do przedstawienia opiekunowi praktyki w PWSZ **20 arkuszy** hospitacyjnych, wypełniony **dziennik praktyk**, potwierdzony **podpisem nauczyciela prowadzącego i pieczęcią szkoły**, w której odbywała się praktyka

Obowiązkiem nauczycieli lub dyrektorów szkół, opiekunów praktyk jest:

- Obserwacja zachowania studentów w czasie pobytu w szkole, zwrócenie uwagi m.in. na: punktualność, aktywność, zainteresowanie pracą nauczyciela i uczniów, kulturę osobistą, umiejętność nawiązywania kontaktu z uczniami
- Udostępnienie do wglądu dokumentacji pracy nauczyciela i szkoły, na przykład dziennika lekcyjnego, dziennika zajęć pozalekcyjnych, zeszytów uczniowskich, arkuszy ocen, kart ucznia, szczegółowych programów nauczania i scenariuszy własnych lekcji, księgi protokołów rady pedagogicznej itp.,
- Zapoznanie studentów ze skalą i kryteriami oceny w zakresie pracy dydaktycznej i wychowawczej,
- potwierdzenie w dzienniczku praktyk zawodowej obecności studentów na praktyce,
- **Przygotowanie i przekazanie do Instytutu Neofilologii w wyznaczonym w dokumentacji terminie programu praktyk, szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki oraz opinii dotyczącej studenta odbywającego praktykę.**
- Umożliwienie studentom obserwacji lekcji,
- Potwierdzenie w dzienniczku praktyk obecności studenta na praktyce,

III rok (WRZESIEŃ) - 20 godzin

(HOSPITACJE + PROWADZENIE ZAJĘĆ – KIERUNEK WIODĄCY)

Celem praktyki (20 godzin) jest obserwacja lekcji języka angielskiego/niemieckiego w szkole oraz stopniowe przygotowywanie studentów do samodzielnego planowania i przeprowadzania lekcji. Studenci są zobowiązani do przeprowadzenia **10** zajęć lekcyjnych.

W trakcie hospitacji studenci obserwują:

1. Etapy planowania procesu dydaktycznego oraz planowania jednostki lekcyjnej.
2. Formułowanie celów dydaktycznych i ich realizację podczas lekcji.
3. Podział lekcji na fazy oraz ich związek z realizacją sformułowania celów dydaktycznych.
4. Prezentację i ćwiczenie podsystemów językowych zintegrowanych z rozwijaniem sprawności językowych.
5. Interakcje zachodzące pomiędzy nauczycielem i uczniem/uczniemi.
6. Formy aktywizacji uczniów.
7. Formy ewaluacji uczniów.
8. Stosowanie mediów i różnych form pracy lekcyjnej.
9. Sposoby korekty błędów uczniów dokonywane przez nauczyciela; sposoby kierowania korektą językową.
10. Język używany przez nauczyciela, w tym szczególnie użycie specyficznych zwrotów używanych na lekcjach itp.

Podstawę opisu hospitowanych zajęć stanowią **arkusze obserwacyjne**, które studenci otrzymują od opiekuna praktyk, przed rozpoczęciem praktyki. W trakcie omawiania hospitowanych w szkole lekcji studenci powinni

wykazać się umiejętnością dokładnej analizy i krytyki przebiegu zajęć w oparciu o zdobytą wiedzę metodyczną i przy użyciu słownictwa fachowego służącego do opisu procesu dydaktycznego.

Przebieg praktyki:

1. Studenci są zobowiązani do samodzielnego przeprowadzania 10 godzin lekcyjnych
2. Zajęcia hospitowane są opisywane przez studentów za pomocą arkuszy obserwacyjnych. Tematy hospitowanych lekcji powinny zostać wpisane do dzienniczka praktyk i poświadczony podpisem nauczyciela hospitowanego.
3. Podstawę do przeprowadzenia zajęć stanowią konspekty przedłożone wcześniej nauczycielom do akceptacji oraz poświadczony jego podpisem. Konspekty muszą być przedstawione do wglądu podczas zaliczania praktyk.
4. Po odbyciu praktyki studenci przedkładają sprawozdanie z jej przebiegu

Studenci przygotowują konspekty lekcyjne wspólnie z opiekunem praktyk w danej placówce oświatowej oraz przeprowadzają w oparciu o przygotowane konspekty zajęcia lekcyjne.

W celu **zaliczenia praktyki** studenci są zobowiązani do przedstawienia opiekunowi praktyki w PWSZ **10 arkuszy** hospitacyjnych, **3 konspekty** lekcyjne wypełniony **dziennik praktyk**, potwierdzony **podpisem nauczyciela prowadzącego i pieczęcią szkoły**, w której odbywała się praktyka

Obowiązkiem nauczycieli lub dyrektorów szkół, opiekunów praktyk jest:

- Obserwacja zachowania studentów w czasie pobytu w szkole, zwrócenie uwagi m.in. na: punktualność, aktywność, zainteresowanie pracą nauczyciela i uczniów, kulturę osobistą, umiejętność nawiązywania kontaktu z uczniami
- Udostępnienie do wglądu dokumentacji pracy nauczyciela i szkoły, na przykład dziennika lekcyjnego, dziennika zajęć pozalekcyjnych, zeszytów uczniowskich, arkuszy ocen, kart ucznia, szczegółowych programów nauczania i scenariuszy własnych lekcji, księgi protokołów rady pedagogicznej itp.,
- Zapoznanie studentów ze skalą i kryteriami oceny w zakresie pracy dydaktycznej i wychowawczej,
- potwierdzenie w dzienniczku praktyk zawodowej obecności studentów na praktyce,
- **Przygotowanie i przekazanie do Instytutu Neofilologii w wyznaczonym w dokumentacji terminie programu praktyk, szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki oraz opinii dotyczącej studenta odbywającego praktykę.**
- Umożliwienie studentom obserwacji lekcji,
- Potwierdzenie w dzienniczku praktyk obecności studenta na praktyce,
- Współpraca z kierownikiem praktyk w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej.
-

III ROK (WRZESIEŃ) - 40 godzin

(DRUGI KIERUNEK STUDIÓW)

Praktyka pedagogiczna studentów III roku PWSZ dotyczy drugiego kierunku studiów (WOS, technologia informacyjna, j. niemiecki) i odbywa się we wrześniu, przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego. Studenci odbywają ją w grupach kilkuosobowych w wybranych szkołach pod opieką i kierunkiem nauczyciela. Wymiar czasowy: **40 godzin**, w tym **10 samodzielnie przeprowadzonych lekcji**

Celem praktyki jest obserwacja lekcji w szkole oraz stopniowe przygotowywanie studentów do samodzielnego planowania i przeprowadzania lekcji.

Podstawę opisu hospitowanych zajęć stanowią **arkusze obserwacyjne**. W trakcie omawiania hospitowanych w szkole lekcji studenci powinni wykazać się umiejętnością dokładnej analizy i krytyki przebiegu zajęć w oparciu o zdobytą wiedzę metodyczną i przy użyciu słownictwa fachowego służącego do opisu procesu dydaktycznego. Studenci przygotowywani są przez nauczyciela, który pełni rolę ich opiekuna stopniowo do planowania najpierw wybranych sekwencji ćwiczeniowych a następnie całych jednostek lekcyjnych. Podstawowym warunkiem planowania lekcji jest znajomość obowiązujących programów szkolnych.

Początkowe lekcje przygotowywane są zawsze przez dwóch studentów, z których jeden prowadzi zaplanowaną wspólnie jednostkę lekcyjną.

Przebieg praktyki:

1. Studenci są zobowiązani do samodzielnego przeprowadzania 10 godzin lekcyjnych
2. Zajęcia hospitowane są opisywane przez studentów za pomocą arkuszy obserwacyjnych. Tematy hospitowanych lekcji powinny zostać wpisane do dzienniczka praktyk i poświadczone podpisem nauczyciela hospitowanego.
3. Podstawę do przeprowadzenia zajęć stanowią konspekty przedłożone wcześniej nauczycielom do akceptacji oraz poświadczone jego podpisem. Konspekty muszą być przedstawione do wglądu podczas zaliczania praktyk.
4. Po odbyciu praktyki studenci przedkładają sprawozdanie z jej przebiegu

W celu **zaliczenia praktyki** studenci są zobowiązani do przedstawienia opiekunowi praktyki w PWSZ **10 arkuszy hospitacyjnych, 3 konspektów z przeprowadzonych zajęć**, wypełniony **dziennik praktyk**, potwierdzony **podpisem nauczyciela prowadzącego i pieczęcią szkoły**, w której odbywała się praktyka

Obowiązki nauczycieli opiekunów:

- **Przygotowanie i przekazanie do Instytutu Neofilologii w wyznaczonym w dokumentacji terminie programu praktyk, szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki oraz opinii dotyczącej studenta odbywającego praktykę.**
- Umożliwienie studentom obserwacji lekcji
- Umożliwienie studentom przeprowadzenia lekcji
- Pomoc studentom w przygotowaniu samodzielnie prowadzonych lekcji – kontrola konspektów lekcyjnych
- Ocena i omówienie lekcji przeprowadzonych przez studentów

- Udostępnienie do wglądu dokumentacji nauczyciela: dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen, rozkładu materiałów, programów nauczania i ewentualnie konspektów swoich lekcji
- Potwierdzenie w dzienniczku praktyk obecności studentów na praktyce
- Współpraca z kierownikiem praktyk w PWSZ

III ROK (VI SEMESTR) - 60 godzin

(WIODĄCY KIERUNEK STUDIÓW)

Praktyka pedagogiczna studentów III roku PWSZ dotyczy wiodącego kierunku studiów (j. angielski, j. niemiecki) i realizowana jest na VI semestrze, w czasie trwania roku akademickiego. Studenci odbywają ją indywidualnie w wybranych szkołach pod opieką i kierunkiem nauczyciela. Wymiar czasowy: **60 godzin**, w tym **45 samodzielnie przeprowadzonych lekcji**

Praktyka pedagogiczna odbywa się w wymiarze 60 godzin w semestrze letnim. Studenci odbywają ją indywidualnie w wybranych przez siebie szkołach podstawowych, gimnazjach lub liceach pod opieką i kierunkiem nauczyciela.

Celem praktyki jest umożliwienie studentom realizacji procesu dydaktycznego – nauczania języka obcego.

Przebieg praktyki:

1. Studenci są zobowiązani do samodzielnego przeprowadzenia 45 godzin lekcyjnych.
2. Zajęcia hospitowane opisują studenci za pomocą arkuszy obserwacyjnych. Tematy hospitowanych lekcji powinny zostać wpisane do dzienniczka praktyk i poświadczone podpisem nauczyciela hospitowanego.
3. Podstawę do przeprowadzenia zajęć stanowią konspekty przedłożone wcześniej nauczycielom do akceptacji oraz poświadczone jego podpisem. Konspekty muszą być przedstawione do wglądu podczas zaliczania praktyk.
4. Po odbyciu praktyki studenci przedkładają sprawozdanie z jej przebiegu

W celu **zaliczenia praktyki** studenci są zobowiązani do przedstawienia opiekunowi praktyki w PWSZ **10 arkuszy hospitacyjnych**, **7 konspektów** z przeprowadzonych zajęć, wypełniony **dziennik praktyk**, potwierdzony **podpisem nauczyciela prowadzącego i pieczęcią szkoły**, w której odbywała się praktyka

Obowiązki nauczycieli opiekunów:

- **Przygotowanie i przekazanie do Instytutu Neofilologii w wyznaczonym w dokumentacji terminie programu praktyk, szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki oraz opinii dotyczącej studenta odbywającego praktykę.**
- Umożliwienie studentom obserwacji lekcji
- Umożliwienie studentom przeprowadzenia lekcji
- Pomoc studentom w przygotowaniu samodzielnie prowadzonych lekcji – kontrola konspektów lekcyjnych
- Ocena i omówienie lekcji przeprowadzonych przez studentów

- Udostępnienie do wglądu dokumentacji nauczyciela: dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen, rozkładu materiałów, programów nauczania i ewentualnie konspektów swoich lekcji
- Potwierdzenie w dzienniczku praktyk obecności studentów na praktyce
- Współpraca z kierownikiem praktyk w PWSZ

PROGRAM PEDAGOGICZNYCH PRAKTYK STUDENCKICH

KATEDRA FILOLOGII - JĘZYK ANGIELSKI 2013-2016²³

Celem praktyk pedagogicznych jest:

- 1) zapoznanie studentów z całokształtem pracy nauczyciela – anglisty w szkole podstawowej (gimnazjum lub liceum),
- 2) uzyskanie przez studentów materiału spostrzeżeniowego i doświadczeń pedagogicznych,
- 3) nabycie zasadniczych kompetencji nauczycielskich, a tym samym przygotowanie studentów do pracy w tym zawodzie, tj:
 - poznanie organizacji pracy różnych typów szkół i placówek, a w szczególności tych, w których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie;
 - nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
 - nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
 - nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
 - nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów;
 - przygotowanie do pracy w placówkach oświatowych na stanowisku wychowawcy.

Studenci kierunku „filologia”, którzy wybrali specjalność nauczycielską zobowiązani są do odbywania praktyk zawodowych pedagogicznych w wymiarze 195h – o wartości 9 punktów ECTS w całym cyklu kształcenia według następującego harmonogramu:

SEMESTR	LICZBA GODZIN PRAKTYKI	KONSULTACJE E-LEARNINGOWE	PRAKTYKA W ZAKŁADZIE PRACY (pwsz)	ECTS
1	-	-	-	-
2	15h	5h	20h	1
3	60h	10h	40h	2
4	-	-	-	-
5	60h	15h	45h	3
6	60h	15h	45h	3
RAZEM	195h	45h	150h	9

Forma i treści kształcenia

Praktyka zawodowa pedagogiczna dzieli się na dwie części:

a/ praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna:

²³ Opracowanie: dr Marek Derenowski

- I rok – 20h w II semestrze – praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna

Moduł 2 – przygotowanie praktyczne w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, odbywa się w semestrze letnim. Studenci odbywają praktykę w grupach kilkuosobowych w wybranych szkołach pod opieką i kierunkiem nauczyciela.

Praktyka realizowana jest w formie:

- zwiedzania placówek edukacyjnych,
- obserwowania życia szkoły,
- współdziałania z opiekunem praktyk,
- pełnienia roli opiekuna-wychowawcy,
- analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Szczegółowe zadania i treści realizowane na praktyce poprzez które następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczej określają „Standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela” Rozporządzenie MNiSW z dnia 17.01.2012r., część III, moduł 2, pkt.3.

b/ praktyka z dydaktyki przedmiotu:

II rok

- - 10h w III semestrze - praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna,
- – 30h w III semestrze – praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski),

III rok

- – 45h w V semestrze - praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski)
- – 45h w VI semestrze - praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski)

Moduł 3 – przygotowanie praktyczne w zakresie dydaktycznym odbywa się na IV i V semestrze studiów. Studenci odbywają praktykę grupową i indywidualną w wybranych szkołach podstawowych i przedszkolach pod kierunkiem nauczyciela.

Praktyka realizowana jest w formie:

- hospitacji zajęć prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna praktyk (II rok) – obserwacje w grupach,
- samodzielnego przygotowania i prowadzenia zajęć przez studenta (II i III rok) – praktyka indywidualna,
- współdziałania z opiekunem praktyk,
- analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń dydaktycznych.

Szczegółowe treści realizowane na praktykach zawodowych pedagogicznych określa Szczegółowy Program Praktyk Zawodowych Pedagogicznych tworzony przez poszczególnych nauczycieli-opiekunów praktyk w szkołach, w których studenci odbywają praktyki, we współpracy z koordynatorem praktyk z ramienia Katedry Filologii oraz zgodnie z tabelą efektów kształcenia dla przedmiotu „praktyka zawodowa pedagogiczna” zamieszczoną powyżej. Szczegółowy Program Praktyk Zawodowych Pedagogicznych zostaje dopuszczony do realizacji po wcześniejszym stwierdzeniu jego zgodności z założonymi efektami kształcenia przez opiekuna praktyk w Katedrze Filologii.

a/ Praktyka zawodowa pedagogiczna w trzyletnim cyklu kształcenia ma charakter spiralny, tzn.

pewne zagadnienia i treści powracają w kolejnych latach w szerszym ujęciu.

b/ Celem zaliczenia praktyki ogólnej psychologiczno-pedagogicznej na II semestrze studiów,

Studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki,
- zaliczenia testu z wiedzy dot. zasad funkcjonowania szkoły oraz obowiązującej dokumentacji,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji psychologiczno-pedagogicznych studenta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Katedrze Filologii nt. odbytej praktyki.

c/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na III semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi arkuszami obserwacji zajęć,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Katedrze Filologii nt. odbytej praktyki.

d/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na V semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi arkuszami obserwacji zajęć,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w katedrze Filologii nt. odbytej praktyki.

e/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na VI semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi konspektami przygotowanych i przeprowadzonych zajęć,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Katedrze Filologii nt. odbytej praktyki.

W pierwszym dniu praktyki powinna się odbyć rozmowa wstępna, w czasie której opiekun praktyk omawia z praktykantem/ grupą praktykantów:

- organizację pracy i zwyczaje panujące w szkole (dyscyplina, dyżury, zapoznanie się z nauczycielami);
- szczegółowy plan praktyk,
- ewentualny udział w zajęciach pozalekcyjnych oraz imprezach szkolnych (rady pedagogiczne, zebrania z rodzicami, akademie itd.).

Inne wskazówki:

1. Plan pracy powinien być tak ułożony, aby studenci mogli się zapoznać, w miarę możliwości z klasami o różnych poziomach zaawansowania.
2. Czasu poświęconego na przygotowanie do lekcji i hospitacji nie wlicza się do pensum zajęć obowiązujących praktykanta.
3. Autorskie konspekty lekcji własnych student powinien przedłożyć opiekunowi praktyk do zatwierdzenia najpóźniej w przeddzień zaplanowanych zajęć. W żadnym wypadku nie wolno dopuścić do prowadzenia zajęć bez konspektu.
4. Lekcja przygotowana przez praktykanta powinna być zgodna z rozkładem materiału; należy jednak pozostawić studentowi swobodę w zakresie formułowania tematu oraz organizacji toku lekcji i wyboru metod.
5. Studenci powinni systematycznie wypełniać dziennik praktyk. Ich uwagi dotyczące hospitowanych lekcji muszą w zwięzły sposób ujmować następujące elementy: tematy, cele, metody i ich efektywność. Opiekun powinien sprawdzić zgodność zapisu pod względem rzeczowym i formalnym oraz potwierdzić to swoim podpisem.
6. Opinia o pracy praktykanta powinna być zindywidualizowana, wyczerpująca, a także winna odzwierciedlać rzeczywiste jego osiągnięcia oraz braki. Należy w niej uwzględnić przede wszystkim:
 - przygotowanie merytoryczne i dydaktyczne do zawodu;
 - staranność wykonania powierzonych prac;
 - postawę wobec uczniów i pracowników szkoły;
 - frekwencję na zajęciach i punktualność.
7. Dzienniki praktyk winny zawierać datę rozpoczęcia i zakończenia praktyk, a także pieczęć szkoły, w której odbywała się praktyka, opinię i podpis opiekuna praktyk

Do obowiązków opiekunów praktyk w Uczelni należy:

- instruktaż i pomoc merytoryczna studentom, nad którymi sprawują opiekę,
- wspieranie i uzgadnianie z opiekunami zajęć praktycznych studentów
- ewaluacja przebiegu praktyk na poszczególnych etapach ich odbywania
- udzielanie (w czasie przewidzianym na konsultacje) instruktażu studentom na podstawie założeń zajęć uzgodnionych wcześniej z nauczycielem – opiekunem w szkole
- udostępnianie materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta
- udzielanie dodatkowego instruktażu na prośbę studenta na podstawie przedstawionego przez niego projektu scenariusza zajęć – najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć
- obserwacja wybranych zajęć prowadzonych przez studenta
- ewaluacja czynności studenta w toku praktyki w szkole (we współpracy z nauczycielem – opiekunem praktyk),

- wspieranie działań nauczycieli – opiekunów praktyk m.in. w zakresie źródeł teoriopoznawczych i nowych publikacji, diagnozy studenta oraz profilu programu realizowanego na danym etapie praktyki pedagogicznej w idei jedności teorii i praktyki metodycznej

SYLABUS

Nazwa przedmiotu: **PRAKTYKA ZAWODOWA PEDAGOGICZNA**

Kod przedmiotu: **F_PZP_2013_2016**

Autorzy sylabusa:

dr Marek Derenowski- koordynator praktyk dla filologii angielskiej,
mgr Karolina Rakowicz – koordynator praktyk dla filologii germańskiej.

Data opracowania: 11.04.2013r.

1. Podstawowe informacje

Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne
Rok studiów	<i>I, II, III</i>
Semestr	2,3,5,6
Moduł kształcenia	<i>Specjalnościowy</i>
Forma zajęć	Wizyty w: przedszkolach i szkołach podstawowych, obserwacje, hospitacje, prowadzenie zajęć.
Wymiar godzinowy	195h
Liczba punktów ECTS	9 ECTS
Język praktyki	Języki: angielski i niemiecki w zależności od specjalności, także język polski
Forma zaliczenia	Zaliczenie z oceną
Rok akademicki	2013/2016

2. Cele kształcenia

	Cele praktyki ogólnej psychologiczno-pedagogicznej:
C01	Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów,
C02	Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
	Cele praktyki z dydaktyki przedmiotu (język angielski, język niemiecki):
C03	Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela,
C04	Konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

3. Wymagania wstępne

Student, który rozpoczyna praktykę:
1. Ogólną psychologiczno-pedagogiczną:
a/ posiada ogólne przygotowanie teoretyczne z zakresu psychologii i pedagogiki (z elementami pedagogiki specjalnej),
2. Z dydaktyki przedmiotu:
a/ posiada podstawową wiedzę i umiejętności z zakresu dydaktyki ogólnej,
b/ posiada przygotowanie w zakresie dydaktyki (metodyki nauczania) określonego przedmiotu (język angielski lub język niemiecki) na danym etapie edukacyjnym.

4. Efekty kształcenia

Symbol	Ogólne efekty kształcenia po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Absolwent:
W01	Posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania – uczenia się,
W02	Posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, poparta doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystaniu,
U01	Posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów,
U02	Wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów,
U03	Umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces,
K01	Charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności,
K02	Jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

Symbol	Efekty kształcenia dla modułu „praktyki zawodowe” Student, który zaliczył praktyki zawodowe:
P_W01	Posiada wiedzę w zakresie języka obcego kierunkowego, pedagogiki, psychologii, dydaktyki i metodyki pozwalającą na rozumienie procesów zachodzących w przedszkolu/szkole.
P_W02	Posiada podstawową wiedzę z zakresu przepisów prawa pracy, praw i obowiązków pracownika i pracodawcy, przepisów BHP i PPOŻ oraz wewnętrznych przepisów, zasad, regulaminów i innej dokumentacji obowiązujących w przedszkolu/szkole (min. statut, WSO, programy nauczania, podstawa programowa, itp.) oraz wiedzę nt. organizacji pracy szkoły/placówki.
P_U01	Posiada podstawowe umiejętności i kompetencje, które są niezbędne do realizacji powierzonych mu działań i zadań o charakterze pedagogicznym, wychowawczym i opiekuńczym oraz współdziałania z osobami współpracującymi i wykorzystuje do tego różne techniki i formy komunikacji.
P_K01	Ma świadomość uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu językowego i pedagogicznego z wykorzystaniem środków technologii informacyjnej oraz metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów, dokumentowania oraz potrafi analizować i planować działania w celu realizacji powierzonego zadania przy wykorzystaniu dostępnej mu wiedzy, umiejętności i kompetencji językowych/pedagogicznych.
K_K02	Potrafi pracować w grupie oraz charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności.

5. Wymiar, formy i treści kształcenia oraz metody oceny

a/ Wymiar

Studenci kierunku „filologia”, którzy wybrali specjalność nauczycielską zobowiązani są do odbywania praktyk zawodowych pedagogicznych w wymiarze 195h – o wartości 9 punktów ECTS w całym cyklu kształcenia według następującego harmonogramu:

SEMESTR	LICZBA GODZIN PRAKTYKI	KONSULTACJE E-LEARNINGOWE	PRAKTYKA W ZAKŁADZIE PRACY (pws)	ECTS
1	-	-	-	-
2	15h	5h	20h	1
3	50h	10h	40h	2
4	-	-	-	-
5	60h	15h	45h	3
6	60h	15h	45h	3
RAZEM	195h	45h	150h	9

b/ Forma i treści kształcenia

Praktyka zawodowa pedagogiczna dzieli się na dwie części:

a/ praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna:

- I rok – 20h w II semestrze – praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna

Moduł 2 – przygotowanie praktyczne w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, odbywa się w semestrze letnim. Studenci odbywają praktykę w grupach kilkuosobowych w wybranych szkołach pod opieką i kierunkiem nauczyciela.

Praktyka realizowana jest w formie:

- zwiedzania placówek edukacyjnych,
- obserwowania życia szkoły,
- współdziałania z opiekunem praktyk,
- pełnienia roli opiekuna-wychowawcy,
- analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Szczegółowe zadania i treści realizowane na praktyce poprzez które następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczej określają „Standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela” Rozporządzenie MNiSW z dnia 17.01.2012r., część III, moduł 2, pkt.3.

b/ praktyka z dydaktyki przedmiotu:

- II rok
 - 10h w III semestrze - praktyka ogólna psychologiczno-pedagogiczna,
 - 30h w III semestrze – praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski/język niemiecki),
- III rok
 - 45h w V semestrze - praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski/język niemiecki)
 - 45h w VI semestrze - praktyka z dydaktyki przedmiotu (języka angielski/język niemiecki)

Moduł 3 – przygotowanie praktyczne w zakresie dydaktycznym odbywa się na IV i V semestrze studiów. Studenci odbywają praktykę grupową i indywidualną w wybranych szkołach podstawowych i przedszkolach pod kierunkiem nauczyciela.

Praktyka realizowana jest w formie:

- hospitacji zajęć prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna praktyk (II rok) – obserwacje w grupach,
- samodzielnego przygotowania i prowadzenia zajęć przez studenta (II i III rok) – praktyka indywidualna,
- współdziałania z opiekunem praktyk,
- analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń dydaktycznych.

Szczegółowe treści realizowane na praktykach zawodowych pedagogicznych określa Szczegółowy Program Praktyk Zawodowych Pedagogicznych tworzony przez poszczególnych nauczycieli-opiekunów praktyk w szkołach, w których studenci odbywają praktyki, we współpracy z koordynatorem praktyk z ramienia Instytutu Neofilologii oraz zgodnie z tabelą efektów kształcenia dla przedmiotu „praktyka zawodowa pedagogiczna” zamieszczoną powyżej. Szczegółowy Program Praktyk Zawodowych Pedagogicznych zostaje dopuszczony do realizacji po wcześniejszym stwierdzeniu jego zgodności z założonymi efektami kształcenia przez Dyрекcję Instytutu Neofilologii.

Zasady praktyk zawodowych regulują: Instrukcja Praktyk oraz Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych zatwierdzony Zarządzeniem Rektora PWSZ w Koninie Nr 18/2008 z dnia 18 marca 2008r.

c/ Metody oceny i sposób weryfikacji

Symbol	Efekty kształcenia dla modułu „praktyki zawodowe” Student, który zaliczył praktyki zawodowe:	Sposób weryfikacji	Ocena
P_W01	Posiada wiedzę w zakresie języka obcego kierunkowego, pedagogiki, psychologii, dydaktyki i metodyki pozwalającą na rozumienie procesów zachodzących w przedszkolu/szkole.	<ul style="list-style-type: none">• Opinia z oceną nauczyciela - opiekuna praktyk w przedszkolu/szkole.	formująca
P_W02	Posiada podstawową wiedzę z zakresu przepisów prawa pracy, praw i obowiązków pracownika i pracodawcy, przepisów BHP i PPOZ oraz wewnętrznych przepisów, zasad, regulaminów i innej dokumentacji obowiązujących w przedszkolu/szkole (min. statut, WSO, programy nauczania, podstawa programowa, itp.) oraz wiedzę nt. organizacji pracy szkoły/placówki.	<ul style="list-style-type: none">• Test sprawdzający przeprowadzany przez koordynatora praktyk w Instytucie po zakończeniu praktyki w przedszkolu/szkole.	formująca
P_U01	Posiada podstawowe umiejętności i kompetencje, które są niezbędne do realizacji powierzonych mu działań i zadań o charakterze pedagogicznym, wychowawczym i opiekuńczym oraz współdziałania z osobami współpracującymi i wykorzystuje do tego różne techniki i formy komunikacji.	<ul style="list-style-type: none">• Opinia z oceną opiekuna praktyk w przedszkolu/szkole.• ankieta oceniana przez koordynatora praktyk w Instytucie,• sprawozdanie z realizacji praktyk oceniane przez koordynatora praktyk w	formująca formująca formująca

		Instytucie.	
P_K01	Ma świadomość uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu językowego i pedagogicznego z wykorzystaniem środków technologii informacyjnej oraz metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów, dokumentowania oraz potrafi analizować i planować działania w celu realizacji powierzonego zadania przy wykorzystaniu dostępnej mu wiedzy, umiejętności i kompetencji językowych/pedagogicznych.	<ul style="list-style-type: none"> Opinia z oceną nauczyciela- opiekuna praktyk w przedszkolu/szkole ankieta oceniana przez opiekuna praktyk w Instytucie, sprawozdanie z realizacji praktyk oceniane przez koordynatora praktyk w Instytucie. 	formująca formująca formująca
K_K02	Potrafi pracować w grupie oraz charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności.	<ul style="list-style-type: none"> Opinia z oceną nauczyciela - opiekuna praktyk w przedszkolu/szkole. 	formująca

Ocena podsumowująca z przedmiotu „praktyki zawodowe pedagogiczne” stanowi średnią arytmetyczną ocen formujących. Zaliczenia praktyk dokonuje koordynator praktyk na podstawie dokumentacji złożonej przez studenta oraz nauczyciela-opiekuna praktyk w szkole gdzie student odbywał praktykę (wpisy w dzienniczku praktyk, sprawozdanie, opinia, ankieta) oraz zaliczonego testu.

Zaimplementowany na kierunku sekwencyjny, ciągły sposób realizacji praktyk zawodowych pedagogicznych pozwala na skorelowanie praktyk z procesem dydaktycznym na Uczelni oraz w szkołach i przedszkolach bez jego zakłócania i jest zgodny z odnośnymi rozporządzeniami.

6. Obciążenie pracą studenta

	liczba godzin
Godziny kontaktowe z opiekunem praktyk w Uczelni i konsultacje e-learningowe:	45h
Praca indywidualna studenta, w tym:	150h
• Analiza i uzupełnianie dokumentacji praktyk	
• Przygotowanie do testu sprawdzającego	
• Przygotowanie konspektów i materiałów lekcyjnych	
• Przeprowadzenie zajęć w obecności opiekuna	
Łączne obciążenie pracą studenta	195h

7. Liczba punktów ECTS

Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje za:	
• Konsultacje e-learningowe i kontakt z opiekunem praktyk na Uczelni	2
• pracę indywidualną	7
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	9

8. Kryteria oceny

(Ocena w skali 2-5 wpisana do indeksu i karty przez koordynatora praktyk z ramienia Instytutu Neofilologii tj. zaliczenie przedmiotu na ocenę):

Efekty kształcenia dla przedmiotu	Ocena 2,0	Ocena 3,0	Ocena 4,0	Ocena 5,0
	Student nie zrealizował wymaganych zadań. Nie zrealizował w całości wymaganej liczby godzin. Prezentował niedostateczny poziom wiedzy, kompetencji i umiejętności. Wykazywał brak zaangażowania i niechętnie wykonywał powierzone zadania.	Student zrealizował w różnym stopniu większość przewidzianych zadań. Odbył wymaganą liczbę godzin. Prezentował poprawny poziom wiedzy, kompetencji i umiejętności oraz przejawiał właściwą postawę zawodową.	Student zrealizował większość wymaganych zadań. Zrealizował w całości przewidzianą w programie liczbę godzin. Prezentował dobry poziom wiedzy, kompetencji i umiejętności zawodowych. Postawa zawodowa bez zarzutu.	Student zrealizował w całości przewidziane programem zadania. Zrealizował wymaganą liczbę godzin praktyki zawodowej. Prezentował wysoki poziom wiedzy, kompetencji i postawy zawodowej. Z zaangażowaniem realizował powierzone zadania.

9. Prowadzący przedmiot

Osobą prowadzącą przedmiot „praktyki zawodowe pedagogiczne” jest nauczyciel – opiekun praktyk wyznaczony przez szkołę lub przedszkole, w których student odbywa praktykę. Opiekun ten jest zobowiązany do opracowania przy współpracy z Instytutem Neofilologii „Szczegółowego Programu Praktyk Zawodowych Pedagogicznych”, a następnie do jego realizacji, wypełnienia dokumentacji praktyk (dziennik praktyk, opinia, ankieta, sprawozdanie, arkusze obserwacyjne, konspekty lekcyjne) oraz wystawienia oceny formującej dla każdego założonego efektu kształcenia, na każdym z trzech etapów praktyki.

Osobą odpowiedzialną za wystawienie oceny podsumowującej praktykę oraz dokonania weryfikacji efektów kształcenia czyli zaliczenia i odpowiednich wpisów z przedmiotu jest koordynator praktyk w Instytucie Neofilologii dla każdej specjalności- po dokonaniu analizy dokumentacji praktyk, przeprowadzeniu testu sprawdzającego oraz odbyciu rozmowy ze studentem.

10. Inne uwagi, wyjaśnienia i uzasadnienia

a/ Praktyka zawodowa pedagogiczna w trzyletnim cyklu kształcenia ma charakter spiralny, tzn. pewne zagadnienia i treści powracają w kolejnych latach w szerszym ujęciu.

b/ Celem zaliczenia praktyki ogólnej psychologiczno-pedagogicznej na II semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki,
- zaliczenia testu z wiedzy dot. zasad funkcjonowania szkoły oraz obowiązującej dokumentacji,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji psychologiczno-pedagogicznych studenta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Instytucie Neofilologii nt. odbytej praktyki.

c/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na III semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi arkuszami obserwacji zajęć,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Instytucie Neofilologii nt. odbytej praktyki.

d/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na V semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi arkuszami obserwacji zajęć,
- przedłożenia do wglądu dziennika praktyk zawierającego odpowiednie wpisy,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Instytucie Neofilologii nt. odbytej praktyki.

e/ Celem zaliczenia praktyki z dydaktyki przedmiotu na VI semestrze studiów, studenci zobowiązani są do:

- złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu praktyki wraz z załączonymi konspektami przygotowanych i przeprowadzonych zajęć,
- dostarczenia opinii nauczyciela-opiekuna praktyk na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych studenta,
- przedłożenia ankiety samooceny studenta-praktykanta,
- odbycia rozmowy z koordynatorem praktyk w Instytucie Neofilologii nt. odbytej praktyki.

BIBLIOGRAFIA (wybrane pozycje):

- J. Grzesiak, *Podstawy teorii i metodyki kształcenia praktycznego nauczycieli*, PWSZ, Konin 2010, ss. 180.
- J. Grzesiak, *Lekcje i diagnostyka psychopedagogiczna w edukacji dziecka*, PWSZ, Konin 2014, ss. 258.
- J. Grzesiak (red.), *Wybrane konteksty praktyk pedagogicznych*, PWSZ, Konin 2010, ss. 140.
- J. Grzesiak, P. Trzos (red.), *Wyznaczniki ewaluacji jakości praktyk pedagogicznych*, PWSZ, Konin 2011, ss. 152.
- J. Grzesiak (red.), *Poprawa jakości praktyki pedagogicznej*, PWSZ, Konin 2012, ss. 154.
- J. Grzesiak (red.), *Efektywność i efekty praktyki pedagogicznej*, PWSZ, Konin 2013, ss. 168.
- J. Grzesiak, M. Derenowski (red.), *Poradnik dla nauczycieli – mentorów praktyki pedagogicznej*, PWSZ, Konin 2013, ss.152.
- J. Grzesiak (red.), *Jakość innowacji i ewaluacji w praktyce pedagogicznej studentów*, PWSZ, Konin 2015, ss. 188.